

Turistický magazín

ročník X., říjen 2016

ZDARMA

KAM

po Česku

www.kampocesku.cz

*Naši učitelé nesmějí
být podobní
sloupům u cest, jež
pouze ukazují, kam
jít, ale sami nejdou.*
-Jan Amos Komenský-

Pohrajte si s podzímem...

soutěž o vstupenky do objektů Národního muzea

30 Kč

www.kampocesku.cz

Pražský přehled kulturních pořadů – předplatné

- Pražský přehled vychází 12x ročně
- celoroční předplatné je **312 Kč**
- cena zaslání jednoho vydání je **26 Kč**

Objednávka předplatného

poštou: SEND Předplatné s. r. o.
 Ve Žlíbku 1800/77, 193 00 Praha 9
 e-mailem: send@send.cz
 telefonem: +420 225 985 225
 mobilem: +420 777 333 370

S námi máte PŘEHLED...
 Vaše redakce KAM po Česku
www.kampocesku.cz

S námi víte KAM – předplatné

KAM až domů k vám

- KAM po Česku vychází ZDARMA, v českém jazyce, 9x ročně
- zasilatelská cena (poštovné a balné) je 252 Kč
- cena zaslání jednoho vydání magazínu KAM po Česku je 28 Kč

Objednávka předplatného

poštou: SEND Předplatné s. r. o.
 Ve Žlíbku 1800/77, 193 00 Praha 9
 e-mailem: send@send.cz
 telefonem: +420 225 985 225
 mobilem: +420 777 333 370

Milí čtenáři,
podzimní úklid zahrada a zahrádek se bude pomalu stěhovat do našich domovů a dobrou zprávou je, že vědci v Liberci vyvinuli kosmetiku pro domácnost zcela převratnou. Funguje na bázi nanočástic (to jsou takové malé potvůrky)

a dali jí jméno Home – domov. Je šetrná k životnímu prostředí a již malá vrstvička zajistí dlouhodobě ochranu nejrůznějších povrchů před ušpiněním i mechanickým opotřebením. Nám pak odpadá neustálé mytí a snižuje se i spotřeba drahých čisticích prostředků nešetrných k životnímu prostředí. Říkám si, proč by se nemohla naše vláda také domluvit s vědci v Liberci a zadat jim úkol, který by touto technologií ošetřil turistická značení? Jejich údržba je totiž náročná a nedostatek peněz ji brzdí.

Podzim ale také přináší i nějaké ty radovánky, veselice a zajímavé akce. Například podzimní výlovy rybníků na Třeboňsku, ale i jinde. Jsou tradičním vyvrcholením rybářské práce a nejedno rybářství chystá termíny výlovů tak, aby přilákaly co nejvíce lidí. Těšit se můžete také na velkou říjnovou, nebojte se, degustaci vín, jejichž kvalita je letos sice nadprůměrná, ovšem vína bude méně. Proto neváhejte, a naskytne-li se vám možnost, ochutnejte, než vás někdo předběhne. Jak moudrá pranostika praví: „Když měsíc v pěkném a jasném čase se obnovuje, tedy ješ k doufání pěkné vinobraní.“

Léto je sice definitivně fuč, dokonce i to babí, říjen ale může být naopak pro návštěvu některých míst ideální. Vydat se můžete na podzimní pestrobarevnou procházku a příroda se vám odmění úchvatnými barevnými scenériemi. Dobrou volbou budou také místa, která jste v parném létě nenavštívili, protože bylo horko, naskytlo se vám něco jiného nebo to bylo do kopce... Připomenout si můžete také 98. výročí vzniku Československa 28. října, protože řada našich měst chystá mnoho zajímavých akcí. Ať už se rozhodnete, jak chcete, udělejte to. Litovat nebudete.

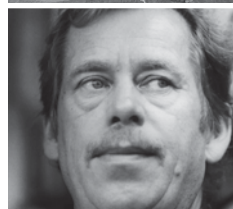
Luděk Sládek, šéfredaktor

Saský vpád do Čech 1631–1632
3

Více novinář než politik
4

Absurditu měl v krvi
7

Ještě jednou o Karlovi
8

Muzeum středního Pootaví
11

Přece se vrátili
12

Na výlet do Brd nejen za přírodou
13

Šlapání zeli v Krušných horách
16

Kde leží střed?
17

Kouzlo rozmanitosti Hradecka
19

Křížový vrch má co nabídnout
20

Olomoucká karta – vstupy zdarma
21

Račte vstoupit...
22

Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm
23

vychází 30. září

vyšlo 24. září

Turistický magazín KAM po Česku

vydává: KAM po Česku
registrováno: MK ČR E 17865; ISSN 1802-8640
adresa: Kubelíkova 1108/30, 130 00 Praha 3
tel.: +420 222 944 816-7
mobil: +420 602 223 279
e-mail: redakce@kamposcesku.cz
předplatné: predplatne@kamposcesku.cz
celoroční předplatné: 252 Kč (za 9 vydání)
www.kamposcesku.cz
šéfredaktor: Luděk Sládek (ludek@kamposcesku.cz)
redakce: Lucie Sládková (sladkova@kamposcesku.cz)
Marie Kulinkovská (kulinkovska@kamposcesku.cz)
Zdena Kubátová (kubatova@kamposcesku.cz)
Marcela Kohoutová (kohoutova@kamposcesku.cz)
Alice Braborcová (braborcova@kamposcesku.cz)
Jana Stránská (stranska@kamposcesku.cz)

Jana Siglová (siglova@kamposcesku.cz)
Miroslav Foltýn (foltyn@kamposcesku.cz)
Martina Jurová (martina@kamposcesku.cz)
Andrea Keppllová (kepplova@kamposcesku.cz)
inzerce: (redakce@kamposcesku.cz)
technická a jazyková korektura: Marcela Wimmerová
grafický návrh a zpracování: Luděk Dolejší
webmistr: Jakub Novák
tisk: Akontext, spol. s r. o., distribuce: PPL
Přijetím díla k uveřejnění nabývá vydavatel práva k jeho šíření v tištěné i elektronické podobě. Za zveřejnění inzerce a PR článků odpovídá zadavatel, za změnu programu odpovídá pořadatel. Přetisk a jakékoli šíření jsou povoleny pouze se souhlasem vydavatele.
foto na titulní straně: © Lucie Kohoutová

Žatec roku 1602 na
veduté Jana
Willenberga

Husité Žatec ubránili (595 let)

Úkol zněl jasně. Obklíčit Čechy z více směrů, sevřít Prahu a tentokrát už konečně vyřešit problém s kacíři. Jenže...

Vojskům druhé křížové výpravy se v roce 1421 v západních Čechách zpočátku dařilo, až kosa padla na kámen u Žatce, kdy obláhelatel podnikli v druhé polovině září šest neúspěšných pokusů o vpád do města. Husitští obránci ale bojovali statečně a měli na rozdíl od protivníka dostatečné zásoby potravin. Zkázou křížáků dokonale vzniklý požár v jejich ležení a poplašné zprávy o domnělém postupu husitských vojsk na Žatec. Nastalá panika a výpad žateckých obránců 2. října 1421 donutil útočníky k ostudnému ústupu zpět za hranice.

-pata-

foto © Wikimedia Commons

Ve službách krále

(595 let)

Jan Sádlo z Janovic, na Kostelci, ze Smržova a Smitkova či Smilkova si vydobyl výhodné postavení na dvoře krále Václava IV. Díky tomu také zasáhl do politického vývoje v zemi během počátků husitského hnutí.

Narodil se kolem roku 1360 na Sedlečku. Více se o něm ale dozvídáme až poté, co se stal po roce 1415 členem královské rady a karlštejnským purkrabím. Jeho postavení se však změnilo za vlády Zikmunda Lucemburského, kdy hájil požadavky husitské šlechty. Opustil úřad purkrabího výměnou za Zikmundův příslib zástavy statků litomyšlského biskupství. Poté své síly zaměřil na omezení moci Jana Želivského. Slovní výpady korunované urážkou zapříčinily jeho předčasnou smrt. Rozsudek nad ním vynesli (jen cor dorazil do Prahy) 20. října odpoledne konšelé dosazení dva dny předtím Želivským. Popravu vykonal Jan Hvězda z Vícemilic řečený Bzdinka v noci z 20. na 21. října 1421.

-Lucien-

foto © Wikimedia Commons

KAM na výlet s JURAJEM HERZEM

Světznámý režisér Juraj Herz se narodil 4. září 1934 v Kežmaroku na Slovensku. Studoval fotografii na Umělecko-průmyslové škole v Bratislavě a později režii a loutkoherectví na DAMU v Praze. Nejprve působil v pražském divadle Semafor a po čase se vypracoval na pozici filmového režiséra v Barrandovských ateliérech. Jeho dílo se řadí k české nové vlně a vyznačuje se prvky hororu a specifického humoru. Mezi jeho nejslavnější filmy patří na Oscara navržená hororová komedie Spalovač mrtvol, drama Petrolejové lampy, pohádka Panna a netvor, první český horor Upír z Feratu či historické drama Habermannův mlýn. Za své celoživotní dílo obdržel v roce 2009 Českého lva. Juraj Herz je členem Evropské filmové akademie.

A kam by pozval naše čtenáře na výlet?

Pozval bych je do jakékoliv dobré pražské kavárny. Do přírody bych nikoho nezval, protože já mám v přírodě depresi, a proto tam zásadně nechodím. Jsem typický kavárenský typ a mám rád velká města, čím větší, tím lepší. Spolu s klasikem říkám, že mám strašně rád přírodu, ale z okna kavárny. Jelikož už asi padesát nebo šedesát let bydlím na Žižkově kousek od Žižkovské věže, tak proto jsem si oblíbil především kavárny v jejím okolí. Dříve jsem chodil přímo na Žižkovskou věž, ale když to tam předělali, tak od té

doby už tam nechodím. Nejvíc mám rád klasické, malé kavárny ve stylu první republiky.

I když se musím přiznat, že díky své současné partnerce, herečce Martině Hudečkové, se občas i do té přírody podívám. Ona má totiž chaloupku na Jindřichohradecku, a tak mě tam někdy vytáhne. Naštěstí je Martina ke mně velmi milosrdná, takže tam všechno udělá sama. Pod strom mi dá lehátko, k němu stůl, na něj pivo a moji knihu... A zatímco ona dává do pořádku zahradu, tak já si tam sedím a čtu nebo ležím a čtu. Ovšem milovníka přírody ze mě stejně nikdy neudělá.

Moc děkuji za neobvyklou pozvánku na výlet a přeji Vám ještě mnoho dalších úžasných filmů a krásných divadelních inscenací.

Marcela Kohoutová

foto © Divadlo na Jezerce

Dopisy čtenářů

Vážená redakce, jsem pravidelnou čtenářkou KAM po Česku a zcela náhodou jsem se teprve nedávno dozvěděla, že vydáváte také Pražský přehled kulturních pořadů. Kdysi jsem ho čítávala, ale to bylo ještě, když jsem bydlela v Praze. Nedávno mi ho přivezla má kamarádka a moc mě to potěšilo, když se mi po tolika letech dostal zase do ruky. Zajímavé, inspirativní, přehledné čtení. Držím Vám palce ve Vašem konání a srdečně zdravím.

čtenářka z Nymburka

Milá čtenářko z Nymburka, jsem rád, že díky Vaší kamarádce a potažmo i Vám máme pohled čtenáře na Pražský přehled po tolika letech. Víte, nebylo to pro nás snadné začít vydávat něco, co vychází již více než 60 let. Navíc v době, kdy se nás okolní svět snaží přesvědčit, že pouze internet lidé čtou. Na druhou stranu, daří se nám zatím něco, co se bohužel řadě zajímavých časopisů po roce 1990 nepodařilo.

Děkuji za moc hezký magazín. Ráda ho čtu, soutěžím a zdokonaluji si své znalosti. Moc mi chyběl letos v červnu až srpnu. Musela jsem se podrobit výměně kolenního kloubu a byla jsem odkázána na běžný bulvární tisk. I v našem okolí máme krásná místa k navštívení – cesta z Klášterce nad Orlicí přes Zemskou bránu až na Kašparovu chatu. Zde jsou

nádherné výhledy na masiv Kralického Sněžníku, Pradědu a část Polska. Stačí, aby člověk tu přírodu vnímal. Přeji Vám v redakci hodně inspirace.

Miloslava Jelínková, Žamberk

Děkujeme Vám, paní Jelínková, za inspiraci k výletům pro naše čtenáře. S tím kolenním kloubem je mi Vás líto, protože nic nemůže rozladit turistu víc, než když nemůže chodit. Přeji Vám, aby se vše zlepšovalo, jak má, bez komplikací, a „na brzkou shledanou na turistických značkách“.

Děkuji za krásné tipy na výlety – i po našem okolí, kam rádi jezdíme pro snadnou dosažitelnost. Do dalších vydání magazínu KAM po Česku přeji mnoho zajímavých informací a poučných článků, jsou to ty neoptimističtější zprávy nad jiné noviny z naší i cizí krajiny...

Marie Fialová, Karlovy Vary

Děkuji Vám, paní Fialová, za povzbuzivá slova, zvláště koncem každého roku pomáhají našim redaktorům zvládnout něco, čemu osobně říkám – už nám zase padají nebesa na hlavu. V těchto dnech připravujeme obsahově všechna vydání našich magazínů pro rok 2017. Opět jich bude minimálně 28 a asi si umíte představit, že bez křišťálové koule, pevných nervů a víry v budoucnost to nejde.

Luděk Sládek, šéfredaktor

My jsme šlechta, kdo je víc? (510 let)

Že jsou někdy dva chlapi ve při, se stává. Ale když se jedná o dva venkovské šlechtice, jeden z nich je zabit, a navíc pachatel ještě téhož dne podle tehdejšího městského práva zajat, odsouzen a sťat, nastane i na středověké poměry mela.

Vše se seběhlo 3. října 1506 v průběhu výročního trhu na Staroměstském náměstí v době městského míru (tzv. fraid), kdy Jan Kopidlanský po hádce v souboji zabil Jana Cukra z Tamfeldu. Následná překotná soudní procedura vyvolala v řadách šlechty obrovské pobouření, protože si „sprostí“ měšťané dovolili sáhnout na život šlechtice. Problém byl totiž v tom, že od roku 1500 šlechta výrazně posílila svoji moc na úkor panovníka

foto © www.retrofoto.cz

i měšťanstva díky tzv. Vladislavskému zřízení zemskému. Výše uvedená událost byla ukázkovým případem nenávisti měšťských konšelů vůči ní. Zdánlivě drobná epizoda vedla bratra popraveného (Jiřího Kopidlanského) k odplatě za ponížení urozeného stavu. Vytvořil samozvanou „armádu“ a svými krutými výpady či útoky v okolí Prahy mrzačil a olupoval měšťany za tichého souhlasu šlechty. Jeho krutosti se stupňovaly a celý případ nakonec musel řešit sám panovník Vladislav II. Jagellonský. Ten však svým rozsudkem spíše jen přilil olej do ohně. Posudte sami: „Rytíři Kopidlanskému nemá být kladeno za zlé nic z toho, co spáchal, neboť to všechno učinil na ochranu cti svého rodu.“ Inu, košile bližší než kabát.

-babok-

Druhá pražská defenestrace, soudobá mědirytina z Theatrum Europaeum

Saská okupace Prahy (385 let)

Pražská města byla po porážce na Bílé hoře postižena rozsáhlými konfiskacemi a rekatolizací mimořádného rozsahu a pro pražské měšťany to znamenalo značný společenský i politický úpadek. V letech 1631 a 1632 byla Praha okupována saským vojskem, které rabovalo pražské domy a dokonávalo dílo zkázy. S vojáky se však vrátili také někteří šlechtici a měšťané jako Jan z Bubna, Ladislav Velen ze Žerotína či Matyáš Thun a začali obsazovat své bývalé statky. Převzali také politickou moc a úřady. Město však v dalších letech postihl těžký mor a na závěr třicetileté války je dobývali Švédové, kteří vyplenili Malou Stranu a Hradčany a z Pražského hradu odvezli část rudolfinských sbírek. Z Prahy se stalo stagnující provinční město.

-aba-

foto © Wikimedia Commons

Saský vpád do Čech 1631–1632 (385 let)

Poté co se 19. února 1631 v Pirně sešli zástupci pobělohorských exulantů, byla vypracována petice pro sjezd říšských protestantských stavů v Lipsku. Nedlouho nato šlechtici Elsnicové, z Rýzemberka, Pfefferkorn, Světlík, z Rýzmburku, Biskupic, Mladota ze Solopisk a Laubský z Lub s dalšími exulanty vytáhli se saskou armádou do Čech. Věřili, že definitivně.

Sasové se hnuli ze Zhořelce dvěma směry pod velením Jana Jiřího z Arnimu (1583–1641), saského polního maršála. Počátkem listopadu 1631 obsadili Šluknov a Děčín. Druhý proud překročil Nakléřov, obsadil Teplice, Litoměřice a vydrancoval Ústí nad Labem. Spojená armáda následně postupovala ku Praze. Již 14. listopadu obsadila Slaný a na druhý den stála na bělohorské pláni. Praha opuštěná vši vrchností, úřednictvem i těmi, co měli kam utéci, se Arnimovi poddala. Krátkého trvání však měla nová vláda a stejně dlouho platila i její náboženská opatření. Vstřícnost k vracejícím se exulantům nezavládla všude a po návratu Valdštejna do čela císařského vojska přišel i rozhodný zvrat na válečném poli. Stažení Sasů z Čech na sebe nedalo dlouho čekat. Odpoledne 25. května 1632 již byla Praha opět dobyta zpět císařskými – katolickými vojsky.

Antonín Fridrich

Branibor Jan Jiří z Arnimu

foto © Wikimedia Commons

Přehlížený matematik (235 let)

Berndard Placidus Johann Nepomuk Bolzano (5. 10. 1781 – 18. 12. 1848) byl geniální matematik, logik a filozof. Jak jeho jméno napovídá, narodil se italskému otci a německé matce. Sám sebe však považoval za Čecha.

Matematiku a filozofii stihl Bolzano coby přípravku na své hlavní studium a pozdější kariéru kněze. Skutečně – během několika let získal doktorát z teologie a začal kázat v kostele Nejsvětějšího Salvátora v Praze. Bolzano je považován za jednoho z největších českých matematiků 19. století. Jeho matematické práce byly tehdejší režimem cenzurované, proto byl dlouhá léta přehlížen. Svá díla vydával alespoň anonymně pod jmény svých studentů. V roce 1837 vydal dílo s titulem Vědosloví, kde na titulní straně poprvé uvedl své jméno. Bolzano umírá před Vánocemi v revolučním roce 1848 a pohřben je na Olšanských hřbitovech.

-mirea-

foto © Wikimedia Commons

Historia magistra vitae

říjen 1781 (235 let)

V domě U Zlatého jednorožce na Staroměstském náměstí otevřel knihkupec W. Ch. Gerle **první veřejnou čítárnu** časopisů a půjčovnu knih v Praze. Byl to významný krok pro rozvoj vzdělanosti nejširších vrstev obyvatel. Denní poplatek činil jeden krejcar, předplatné na půl roku stálo dva zlaté. Půjčovala se beletrie, ale i denní tisk.

1. 10. 1756 (260 let)

V **bitvě u Lovosic**, která byla první bitvou sedmileté války, porazil pruský král Fridrich II. Veliký rakouská vojska pod vedením generála Maximiliana Ulyssese von Brownea. Samotné boje trvaly asi sedm hodin, ztráty na obou stranách byly kolem 3 000 mužů.

2. 10. 1861 (155 let)

V Praze byly potvrzeny stanovy **pěveckého spolku Hlahol**, jehož zakladatelem je pražský zpěvák a sládek Jan Ludevít (Ludvík) Lukes. Ze svého soukromého sboru vytvořil veřejný spolek, který poprvé vystoupil na pohřbu básníka Václava Hanky v lednu 1861. Hlahol měl celkem 120 členů – mužů.

3. 10. 1126 (890 let)

Jeden z největších českých vzdělanců raného středověku **Jindřich Zdík** (asi 1083–1150) byl ve Wormsu vysvěcen olomouckým biskupem. Prosazoval reformu majetku a organizace církve na Moravě a snažil se o nezávislost církve na světské moci.

3. 10. 1876 (140 let)

Narodil se **Karel Fučík**, operní pěvec a otec novináře Julia Fučíka. Vyučený soustružník vedle svého zaměstnání vystupoval v ochotnických představeních a v roce 1902 se rozhodl věnovat pouze divadlu. Účinkoval v operách a operetách ve smíchovských divadlech a v Městském divadle v Plzni. Zemřel 22. listopadu 1951.

Více novinář než politik (195 let)

Karel Havlíček Borovský (31. 10. 1821 – 29. 7. 1856) byl český spisovatel, satirik, politik i zakladatel české žurnalistiky. Narodil se ve vesničce Borová u Příbyslavi – odtud také jeho pozdější přídomek Borovský.

Byl redaktorem Pražských novin (1846), které podléhaly cenzuře. Začal proto vydávat vlastní list Národní noviny (1848), kde čtenáři doslova hltali jeho slovo, epigram i satiru, mající větší úspěch než projevy politiků. Díky tomu měl velký vliv na veřejné mínění. Když posléze mocnářství začalo obnovovat absolutistickou vládu, většina českých liberálních politiků zanechala své činnosti, ale Havlíček se odmítal vzdát publikování. Azyl mu poskytla Kutná Hora a tiskař František Procházka, který se jako jeden z mála tiskařů nebál tvorbu nepohodlného Havlíčka vydávat. Roku 1850 tak

vyšlo první číslo Slovana. Přestože se Havlíček bravurně pohyboval na hraně

zákona, vláda dokázala nově přijatým zákonem „na míru“ vydávat Slovana zastavit (i dnešní naše vlády to umí). Se souhlasem samotného císaře Františka Josefa I. bylo rozhodnuto o jeho deportaci do tyrolského Brixenu (1851–1855). Ale i zde se snažil studovat, překládat, tvořit a psát satirické skladby. Po návratu ho čekalo odmítavé chování známých. Pouze Palacký, Němcová a hrstka dalších se k němu veřejně hlásili. To mu ale již lékaři diagnostikovali pokročilé stadium tuberkulózy. Karel Havlíček zemřel velmi mlád v pětácti letech a pohřben byl v Praze na Olšanských hřbitovech.

Marie Kulinkovská

foto © Wikimedia Commons

Ze Smíchova do Orientu a zpět (165 let)

Smíchovský rodák, spisovatel a cestovatel **František Klement**, známý také pod pseudonymem **Quido Mansvet**, se narodil 9. října 1851 v rodině pražského zedníka. Krátce po dokončení střední školy vstoupil do služeb arcivévody **Ludvíka Salvátora Toskánského**, který byl nejen uznávaným vědcem, etnografem a spisovatelem, ale také jedním z nejcestovalejších lidí své doby.

Po jeho boku se František Klement plavil do mnoha zemí Evropy, severní Afriky a Orientu. Po svém návratu do

Prahy zúročil své zkušenosti a pozorovací talent při psaní cestopisných knih, ve kterých se věnoval především navštíveným zemím Orientu. Na rozdíl od svých vrstevníků nebyl zasažen tzv. literárním exotismem, jeho díla Z Jaffy do Jeruzaléma (1894), Palestina (1895) a Z ovzduší harémů a pouští (1909) tak mají dodnes vypořádací hodnotu. Kromě cestopisů psal také fejetony pro časopis Květy a romány s námětem života ve starověkém Římě – Messalina (1903) a Dva obrazy ze života starořímského (1905). Zemřel v roce 1933 v Innsbrucku.

Jana Stránská

foto © www.antikvariat-fryc.cz

1306 (710 let)
Rudolf Habsburský
16. 10. 1306
po smrti posledního Přemyslovce byl zvolen českým králem

1526 (490 let)
Ferdinand I. Habsburský
23. 10. 1526
byl zvolen českým králem

1576 (440 let)
Rudolf II.
12. 10. 1576
byl vyhlášen římským císařem

Pokřtěný v Zadaru (155 let)

Český architekt Rudolf Kříženecký přišel na svět 28. října 1861 v dalmatském Zadaru a byl pokřtěn jako Rodolfo Adolfo Norberto Kříženecký. Narodil se ve Splitu, dnešním Chorvatsku, a jeho bratr Jan je považován za zakladatele české kinematografie.

Rodina Kříženeckých se po několika letech od jeho narození vrátila do Prahy, a tak mohl Rudolf studovat již v Čechách. Nejprve c. k. vyšší českou reálnou školu a poté stavitelství na Císařské a královské české vysoké technické škole. Po dvou státních zkouškách obdržel stipendium a podnikl studijní cestu do Itálie. Ve své další práci byl ovlivněn hlavně českou novorenesancí a její vůdčí osobností architektem Antonínem Wiehlem. Pracoval jako architekt v několika projekčních kancelářích a také v ateliéru Josefa Schulze, kde se podílel na projektu budovy Národního muzea v Praze. Působil jako profesor pro obor stavby budov ke zvláštním účelům a starověké architektury. Vykonával

též funkci děkana Vysoké školy architektury a pozemního stavitelství

a v letech 1925–1926 byl zvolen rektorem ČVUT. Svými stavbami se zasloužil o pozvednutí východočeské Přelouče, kde podle jeho projektů vyrostla Občanská záložna, Divišova vila a evangelický kostel. V Praze navrhl mj. Ústav pro péči o matku a dítě v Podolí, úpravu Rudolfinu pro potřeby Poslanecké sněmovny, rekonstrukci letohrádku Amerika (dnes Muzeum A. Dvořáka) nebo Schierův dům v Pařížské ulici (spoluautor Otakar Materna). Přednášel také na Akademii výtvarných umění v Praze a byl členem Komise pro soupis památek Prahy, a tím se podílel i na prvním systému památkové péče v Čechách. Zemřel 12. března 1939 v Praze.

Alice Brabercová

foto © Wikimedia Commons

No nepotěšil jste mne... (130 let)

Plzeňský rodák a český herec František Kovářík (1. října 1886) pocházel z velmi chudých poměrů rodiny kameníka. Přestože měl sedm sourozenců, volba převzít po otci řemeslo padla na něho. Zápal plíc ale rozhodl, že bude zámečnickem. Od mládí měl rád divadlo, a proto když se v sedmnácti vydal hledat štěstí do Ameriky (1903–1908), působil v krajanské Ludvíkově divadelní společnosti, krátce i po boku herečky Marie Zieglerové.

Po návratu do Čech (1912) hrál ve venkovských divadelních společnostech. V roce 1913 se stal členem Švandova divadla a také debutoval nevelkou rolí holiče ve filmu Pan profesor, nepřítel žen (1913). V roce 1915 přešel do Městského divadla v Plzni, pracoval ve Škodových závodech a od roku 1918 cestoval po republice s vlastním loutkovým divadlem. Divadelní sezonu 1920 zahájil své působení v souboru Divadla na Vinohradech. Po druhé světové válce (1945–1947) se podílel na vzniku scény Činohra 5. května a hrál

v zájezdové skupině Jindřicha Plachty (Divadlo pod Plachtou). V letech 1947–1949 byl uměleckým ředitelem Pražského divadla pro mládež. Po odchodu do důchodu i z Vinohradského divadla (1959) pracoval pro film. Nesmazatelně se do jeho historie zapsal větou ze stejnojmenného filmu Marečku, podejte mi pero! (1976). Vedle divadla, filmu a televize vystupoval také v rozhlase, namluvil cyklus vlastních vzpomínek, je autorem knihy Kudy všude za divadlem (1982) a byl jmenován zasloužilým i národním umělcem.

František Kovářík zemřel 1. 10. 1984 v den svých 98. narozenin.

Josef Grof

foto © www.myheritage.cz

1851
(165 let)
František Kolářek
* 9. 10. 1851
† 8. 12. 1913
český matematik a fyzik

1861
(155 let)
František Drtina
* 3. 10. 1861
† 14. 1. 1925
český filozof, univerzitní profesor a politik

1861
(155 let)
Alois Mrštík
* 14. 10. 1861
† 24. 2. 1925
český spisovatel, prozaik a dramatik

4. 10. 1441 (575 let)

Husitský teolog **Jan Rokycana** (též Jan z Rokycan) svolal sněm do Kutné Hory, kde byly ujednány zásady husitského vyznání závazné pro všechny. Roku 1444 se soudil s tábory, kteří se odmítali přizpůsobit jednotným zásadám, vyhrál a jejich učení bylo odsouzeno. Snažil se o smíření všech stran pod obojí.

5. 10. 1846 (170 let)

František Bohuslav Batovec, český velkoobchodník a průmyslník, se narodil v Jílovém u Prahy. Provozoval úspěšné papírnictví v Praze Na Příkopě, knihtiskárnu a litografickou dílnu. Veřejně činný podnikatel, vlastenec, soudce-laik získal Řád Františka Josefa a titul císařského rady. Zesnul 14. října 1909 v Praze.

7. 10. 1886 (130 let)

Narodil se **Josef Palivec**, diplomat, básník, esejista a překladatel. Druhý manžel Heleny Čapkové, sestry bratří Čapků, byl účastníkem protinacistického odboje, po roce 1948 byl vězněn komunistickým režimem. Rytíř Řádu čestné legie, in memoriam mu byl udělen Řád T. G. Masaryka. Zemřel 30. ledna 1975.

13. 10. 1781 (235 let)

Císař Josef II. vydává tzv. **toleranci patent**, který umožnil existenci dalších nekatolických vyznání. Důvodem byla snaha vyjít vstříc osvícenskému evropskému trendu a v neposlední řadě zabránit emigraci bohatých a schopných protestantských rodin. Patent byl prvním krokem k nastolení náboženské svobody.

14. 10. 1891 (125 let)

V Novém Hrozenkově se narodil **Hubert Pilčík**, český sériový vrah. Usvědčen byl z pěti vražd, skutečný počet obětí se však nepodařilo nikdy zjistit. Pracoval jako zámečnický a působil jako převaděč přes hranice. Po zatčení spáchal 9. září 1951 v cele sebevraždu.

Historia magistra vitae

15. 10. 1401 (615 let)

Mistr Jan Hus byl zvolen děkanem artistické fakulty na zimní semestr 1401–1402 a v roce 1409 po odchodu cizích učitelů a žáků do Lipska (na základě Dekretu kutnohorského) rektorem Univerzity Karlovy. Již jako univerzitní mistr byl vysvěcen na kněze a od března 1402 začal kázat v Betlémské kapli.

15. 10. 1886 (130 let)

V Praze se narodil český grafik a malíř **Vratislav Hugo Brunner**. Významně ovlivnil vývoj české knižní grafiky, byl autorem hraček, divadelních scénografií a ilustrátor. V roce 1908 spoluzakládal Artěl, jedno z nejvýznamnějších sdružení českého užitého umění a designu první poloviny 20. století.

16. 10. 1456 (560 let)

Narodila se **Ludmila z Poděbrad**, dcera Jiřího z Poděbrad a jeho manželky Johany z Rožmitálu. Od dětství byla objektem sňatkové politiky svého otce. Nakonec byla provdána za lehnického knížete Fridricha I., po jehož smrti spravovala za své nezletilé potomky lehnické knížectví.

16. 10. 1941 (75 let)

V Praze se narodil český dokumentární fotograf **Oldřich Škácha**. Je především znám jako osobní fotograf Václava Havla, fotil i další osobnosti z oblasti politiky a kultury. Byl fotoreportérem v různých nakladatelstvích a institucích, v 60. letech se zabýval i focením aktů. Zemřel 29. března 2014.

18. 10. 1891 (125 let)

Byla ukončena **Všeobecná zemská výstava v Praze**, které se zúčastnilo přes dva a půl milionu návštěvníků. Trvala pět měsíců a významným způsobem posílila sebevědomí českého národa a ukázala, jak podnikavost a dovednost jsou v něm ukryty. Výstavu navštívil i císař František Josef I.

Převlékač uniforem (130 let)

Převlékání kabátů je (ne)jen český zvyk. Navíc je-li zrovna první půlka 20. století a vy máte na sobě vojenskou uniformu, je o zábavu postaráno. Posudte sami, jak si se složitostí tehdejší situace poradil František Slunečko (2. 10. 1886 – 10. 12. 1963).

Stát se vojákem donutila Františka Slunečka 1. světová válka, kdy jako mnoho jiných oblékl ve svých 28 letech uniformu rakousko-uherské armády. Tak se i stalo, že původně strojní inženýr pracující pro státní poštu padl do ruského zajetí. Tady působil dobrovolně v uniformě srbské a domů se vrátil jako major armády československé. Časem se dokonce vypracoval na generála, a tehdy ho zastihla mobilizace v roce 1938. Během tzv. Protektorátu prokázal osobní statečnost v odbojových skupinách Obrana národa nebo Alex, kde až do začátku květnového povstání 1945 aktivně bojoval proti okupaci. V době povstání se stal velitelem vojenských operací v Praze a na podzim byl jmenován velitelem 1. armádního sboru

v Praze v hodnosti divizního generála. V 50. letech byl, stejně jako řada bývalých důstojníků a odbojářů, vyšetřován komunisty. Měl však štěstí, nebyl přímo odsouzen, ale v roce 1950 „jen“ degradován do hodnosti vojína a nuceně vysídlen z Prahy. Zemřel v roce 1963 a rehabilitace občanské i vojenské se dočkal až po roce 1989. V roce 1998 byl také vyznamenán in memoriam nejvyšším českým

státním vyznamenáním – Řádem bílého lva.

-liban-

foto © www.ceskobudějovicky.denik.cz

Autor ne vždy libozvučných veršů (115 let)

Básník František Halas (3. 10. 1901 – 27. 10. 1949) se stal vzorem pro mnoho dalších umělců, přestože jeho tvorba byla komplikovaná. Zrcadlil se v ní chaotičnost světa zmítaného po první světové válce prudkými společenskými otřesy. Halase navíc silně ovlivnila smrt matky, která zemřela, když mu bylo 8 let. Motiv smrti se poté stal jedním z klíčových v jeho díle.

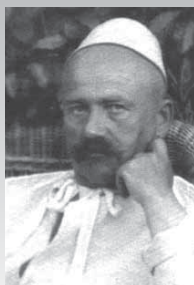
Narodil se v Brně do rodiny dělnického funkcionáře, často vězněného. Vyučil se knihkupcem a horlivou četbou si vynahradoval chybějící vzdělání. Otec ho také přivedl mezi levicovou mládež, která ho natolik ovlivnila, že se stal členem KSČ ihned po jejím založení v roce 1921. Za okupace byl členem revolučního výboru spisovatelů. Jeho první verše vyšly v časopise Sršatec a šlo o politickou satiru soustředěnou především proti fašismu. Inspiraci získal také osobní účastí ve španělské občanské válce. Za Protektorátu Čechy a Morava přispíval do ilegálně

vydáváného Rudého práva. Po válce pracoval jako přednosta odboru na ministerstvu financí. Byl také členem prvního Národního shromáždění a předsedou Syndikátu českých spisovatelů. Mezi jeho básnické sbírky patří například Naše paní Božena Němcová, Torzo naděje, Dokořán, Kohout plaší smrt a mnoho dalších. Překládal z polštiny a srbochorvatštiny. Zemřel ve věku 48 let na selhání srdce a pohřben byl v Kunštátě. Dnes je vnímán především jako výrazný představitel české poezie 30. a 40. let 20. století.

-mirea-

foto © Wikimedia Commons, autor Krippnerova

1861

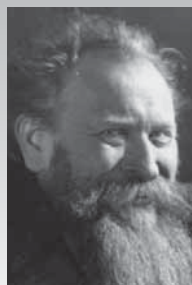
(155 let)

Joža Uprka

* 25. 10. 1861

† 12. 1. 1940

český malíř a grafik

1871

(145 let)

Ota Bubeníček

* 31. 10. 1871

† 10. 9. 1962

český malíř a loutkoherec

1911

(105 let)

Karel Čurda

* 10. 10. 1911

† 29. 4. 1947

český voják a výsadkář Out Distance

Já s písničkou jdu jako ptáček... (110 let)

Ladislav Pešek (4. 10. 1906 – 13. 7. 1986), vlastním jménem Ladislav Pech, český herec po meči i po přeslici, dokázal rozdávat víc, než byl sám ochoten přijmout. Rodiče Ema a Ladislav Pechovi byli herci. Stejně tak jeho sestra Marie Waltrová nebo babička Marie Pešková, za svobodna Thámová.

V rodině se tradovalo, že zakladatelem jejich herecké dynastie byl Václav Thám. Jisté je, že osudy jeho předků jsou kusem historie českého, ale i brněnského divadla. Vystudoval reálné gymnázium, poté Konzervatoř Brno a ještě za studií (1926) získal angažmá v brněnském Národním divadle. Tehdy také přijal matčino jméno za umělecký pseudonym. Během tří sezon v Brně nastudoval na 40 rolí, nejvýraznější byl Roy Lane v revue Georga Dunninga a Philippa Abbota Broadway (1928). Na pozvání Karla Huga Hilara hostoval (1928 a 1929) v Národním divadle v Praze, kde

Ladislav Pešek v době brněnského angažmá

od následující sezony také získal stálé angažmá. Za 48 let tu ztvárnil 320 rolí, nikdy neodešel – až na zasloužený odpočinek v roce 1976. Díky osmdesáti rolím také významně zasáhl do vývoje našeho filmu, stejně jako rozhlasu nebo československé televize, kde působil prakticky od doby jejího vzniku (1953). Své soukromí si dobře střežil, nějaký čas žil s Jiřinou Štěpničkovou, prošel si peklem prvního manželství, znovu se oženil a měl dceru Zuzanu. Zemřel v nedožitých osmdesáti letech a pochován je na Vyšehradském hřbitově v Praze.

Alois Rula

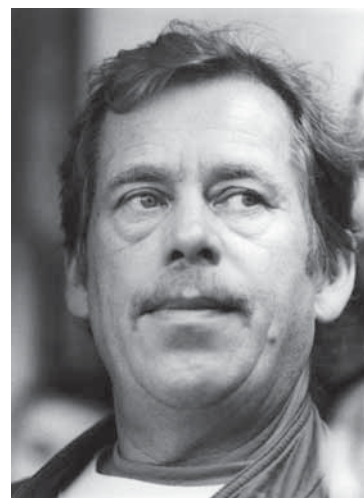
foto © Národní divadlo Brno

Absurditu měl v krvi (80 let)

Václav Havel, filozof, spisovatel, dramatik, disident, prezident, jeden z nejvýznamnějších Čechů 20. století, se narodil před 80 lety 5. října 1936. Sám jeho životní příběh je v podstatě neuvěřitelný.

Vnuč československého diplomata Huga Vavrečky a Václava Havla, stavitele Lucerny, vyrůstal ve známé intelektuální a podnikatelské rodině, která mu dala dobré základy pro jeho budoucí působení státníka a politika. V mládí poznal jak život v pohodlí, tak později i mezi obyčejnými lidmi. Po válce navštěvoval sice elitní gymnázium v Poděbradech (společně s Milošem Formanem), ale pro svůj buržoazní původ měl potíže s dalším vyšším vzděláváním. Vyučil se tedy chemickým laborantem a dál studoval večerně Střední všeobecné vzdělávací školu pro pracující, kde roku 1954 složil maturitu. Dálkově pak vystudoval DAMU, kterou absolvoval v roce 1966.

Již ve svých 20 letech se začal projevoval jako aktivní kritik cenzury a komunistického zřízení vůbec. Psal divadelní hry, eseje, pracoval jako jevištní technik v Divadle ABC a Divadle Na Zábradlí, které roku 1963 uvedlo jeho hru Zahradní slavnost. Tam poté působil jako dramaturg. V roce 1964 se po osmileté známosti oženil s Olgou Šplíchalovou, jeho druhou ženou se stala herečka Dagmar Veškrnová. Po potlačení Pražského jara se stal nepohodlným a ztratil možnost publikovat. Za své postoje a aktivity disidenta byl v 70. a 80. letech vězněn, jako autor a spisovatel se stal mezinárodně uznávaným a revoluční dění v roce 1989 ho vyneslo až na post prezidenta Československé

a poté České republiky. Za uměleckou tvorbu, občanské postoje a celoživotní snahu o demokracii byl mnohokrát oceněn a v roce 2012 byl schválen zákon o zásluhách Václava Havla. Několik dní před jeho úmrtím (18. 12. 2011) mu poželnal tibetský dalajláma.

Alice Braborcová

18. 10. 1896 (120 let)

V Praze se konalo **první filmové představení** v salonu hotelu U Černého koně Na Příkopě. Byly promítány tzv. Edisonovy živé obrazy – Korunovace ruského cara Mikuláše II., Pradleny pařížské, Tanečnice, Na plovnárně, Před pařížskou Operou a Rychlovlak. Projekce trvala celkem 20 minut.

21. 10. 1941 (75 let)

Československý pěší prapor 11 – Východní pod velením podplukovníka Karla Klapálka posílil obranu Tobruku. Významnou měrou přispěl k udržení města v rukou spojenců. O jeho obranu se nejdříve staraly britské a australské jednotky, které byly vystřídány novými posilami společně s československými vojáky.

25. 10. 1781 (235 let)

Ve Stráži nad Nežárkou se narodil **Bedřich Karel Eugen Všemír hrabě Berchtold z Uherčic**, český lékař a botanik. Procestoval Evropu, severní Afriku, Malou Asii a Brazílii. Byl velkým vlastencem a národním buditelem, podílel se na založení Národního muzea. Zemřel na buchlovickém zámku 3. dubna 1876.

26. 10. 1901 (115 let)

V Idriji, dnešním Slovinsku, se narodil architekt **Vladimír Karfik**. Byl žákem Jana Kotěry i Le Corbusiera, pracoval u F. L. Wrighta v USA. Byl jeden z hlavních tvůrců Baťova Zlína, působil na Slovensku a na Maltě. Jeho stavby vynikají vytříbeným konstrukčním řešením. Zemřel v Brně 6. června 1996.

29. 10. 1946 (70 let)

Z Karlových Varů byl vypraven poslední vlak v rámci **odsunu osob německé národnosti**. Po skončení 2. světové války muselo opustit republiku zhruba 750 000 Němců. Divoký odsun byl postupně nahrazen organizovaným, ale i ten neprobíhal bez excesů a nelidskostí. Byl drastickým završením tisíciletého soužití Čechů a Němců.

foto © Wikimedia Commons, autor: Lenke Szilágyi

1911

(105 let)

Karel Vlach

* 8. 10. 1911
† 26. 2. 1986
český dirigent
a kapelník
swingového
orchestru

1921

(95 let)

Jaroslav Drobný

* 12. 10. 1921
† 13. 9. 2001
český tenista
a hokejista

1926

(90 let)

Eliška Misáková

* 12. 10. 1926
† 14. 8. 1948
česká sportovní
gymnastka

Ještě jednou o Karlovi

Vojenské akce druhé poloviny 14. století ve střední Evropě, které se přímo váží k osobě Karla IV., jinak také bitvy války stoletého konfliktu Anglie s Francií, nechávaly Karla klidným. Měl svých starostí dost nejen doma, v Čechách, ale i v říši římské.

25. 11. 1332 | V den sv. Kateřiny, u San Felice, v blízkosti Modeny, dosáhl princ Karel svého prvního vítězství proti vojskům protilucemburské ligy. Veden byl úmyslem zachránit zbytky otcovy signorie.

červenec 1339 | Moravský markrabě Karel vytáhl do východních Čech ztrestat loupeživého rytíře a velkého odpůrce Lucemburků, Mikuláše z Potštejna. Hrad oblehl, během 9 týdnů dobyl a rozbořil. Zemský škůdce zahynul v troskách hlavní obranné věže.

26. 8. 1346 | Během do té doby největší bitvy stoleté války, v bitvě u Kresčaku, padl na straně na hlavu poražených Francouzů tehdy již slepý český král Jan Lucemburský. Moravský markrabě Karel se bitvy také zúčastnil. Snad díky prozřetelnosti byl zasažen šípem a musel bitvu opustit ještě před jejím koncem.

červenec 1355 | Poté co Karel koupil jako zahraniční léno Koruny české velmi důležitý strategický bod nedaleko Řezna, hrad Donaustauf, bavorští vévodové Albrecht a Vilém s ním vedli v letech 1356–1358 drobnou válku. Zajímavostí je, že na nedalekém kopci stojí památník významných osobností „německého jazyka“, památník Walhalla.

21. 6. 1355 | Během návratu z „římské jízdy“ byl v italské Pise Karel IV. se svým doprovodem přepaden

v hostinci. Císaři s družinou se podařilo probít z obklíčení, zrádce pozatýkat a vůdce Francesca s šesti dalšími kumpány popraviti na náměstí.

podzim 1360 | Karel IV. odhalil padělaná privilegia rakouského vévody a svého zetě Rudolfa IV. Habsburského. Překazil tak Habsburkům zamýšlené nadřazené postavení mezi říšskými knížaty. Rudolf spolu s hrabětem z Württemberka následně vyhlásili Karlovi válku, která však pro ně skončila neslavně. Hlavní silou Karlova vojska byly české oddíly. Český spisovatel a kronikář Beneš Krabice z Veitmile vše popsal takto: „Švábové kdysi zpusťošili Čechy, Čechové jim nyní cestou tam i zpět působili převeliké škody.“

1. 4. 1368 | Karel IV. se osobně a ve zbroji vydal na výzvu Papeže Urbana V. z Prahy se silným vojskem, jehož jádro opět tvořily české oddíly, na svou již druhou „římskou jízdu“. Cílem bylo urovnat rozhárané poměry v Itálii. Milánský rod Visconti poté musel uzнат Karlovu svrchovanost.

15. 6. 1369 – bitva u Rieti | Karel IV., který v té době pobýval v italské Luce, vyslal své vojsko na pomoc papeži k městu Rieti. Císařští tu na hlavu porazili milánský svaz.

22. 8. 1371 | Nevlastní bratr Karla IV. Václav Lucemburský, zvaný též Český (1337–1383), vévoda

Podobizna císaře Karla IV. (1316–1378) na Votivním obraze pražského arcibiskupa Jana Očka z Vlašimi (1370)

Manuskript Kronik Francie, Flander, Anglie, Skotska a Španělska Jeana Froissarta

lucemburský, brabantský, limburský, dolnolotrnský a samozvaný markrabě Svaté říše římské, byl třetím synem českého krále Jana Lucemburského a jeho druhé ženy Beatrix. Osud tomu chtěl, že ve válce o lucemburské dědictví utrpěl se svými 2 600 jezdci krvavou porážku v bitvě u Baesweileru nedaleko Cách. Potupou bylo, že od daleko slabšího vojska vévody Viléma VI. Jülišského.

léto 1371 | Odvetou za zrušení dědické smlouvy Ottou, braniborským markrabětem, vyhlásil Karel IV. Ottovi nepřátelství a vtrhl v čele svého vojska do Branibor. Konflikt trval dva roky, politicky izoloval Ottu a jeho synovce Fridricha a skončil dobytím Branibor. V tu dobu však vojsko uherského krále Ludvíka plení moravské pohraničí.

Výčet není zdaleka úplný. Ne že by snad nebylo dost šlechtických válek, trestných výprav na hrady loupeživé šlechty, kořistnických výbojů či vzdorů šlechtických a královských. Stejně jako správa říšských měst, vojenské akce proti zločinným tlupám, odbojným pánům i proti cizím armádám na hranicích. Karel prostě nevěděl, kam dřív skočit. O to více bychom měli mít na paměti vše, co pro země Koruny české vykonal.

Zřícenina hradu Donaustauf u Regensburgu

Hrádek na Zderaze

Zaniklý Hrádek na Zderaze v Praze stával kdysi na Břežské skále, která byla nepřehlédnutelnou na levém břehu Vltavy a sahala až ke kostelu sv. Václava na Zderaze. Kde to bylo? V dnešní Resslerově ulici, na místě tanečního domu a rušné křižovatky.

foto © Wikimedia Commons

Zderaz bývala malá ves na jižním okraji Prahy, tedy až do roku 1348, kdy ji „spolklo“ Nové Město pražské. Hrádek založil kolem roku 1380 sám král Václav IV. jako své novoměstské sídlo, ale až teprve roku 1399 tu poprvé pobýval. Hrádek měl celkem dva paláce, dvě věže – jednu menší a jednu větší. Šestipodlažní obytná věž s cimbuřím byla obklopena zahradou, kde prý pramenila zázračná studánka Pučka. Hrádek v době husitských válek sloužil jako rezidence legáta basilejského koncilu, a proto také byl i nejspíš silně poškozen. Poté začal pomalu chátrat, až do roku 1627, kdy ho získal řád bosých augustiniánů, kteří provedli zásadní přestavby. V roce 1809 se stal součástí Svatováclavské trestnice, která byla roku 1893 zrušena, později zbořena a nahrazena věznicí pankráčkou. V průběhu roku 1900 přišla rozsáhlá, tzv. pražská asanace, kdy byla mohutná Břežská skála rozervávána, čímž zmizely i veškeré stopy po někdejším zderazském hrádku. Dnes zbyl na místě pouze kostel svatého Václava na Zderaze.

Andrea Keplová

Střed staré Prahy

Neřeknu nic objeveného, spíše konstatuji, že na rohu ulic Konviktské a Karoliny Světlé stojí nejspíš nejstarší pražská románská rotunda Nalezení sv. Kříže. Ještě v 17. stol. patřila dominikánům od sv. Jiljí, ale za Josefa II. (1784) byla zrušena a posloužila za charitativní sklad.

Postupně chátrala, až bylo roku 1860 rozhodnuto o jejím zbourání. Umělecké besedě se ale podařilo ji obnovit, na vnitřní výzdobě se dokonce podílel Josef Mánes. Pověst říká, že před rotundou býval rybník, do kterého byla vhozena ukřižovaná dívka, kterážto navzdory rodičům přijala křesťanství. V noci pak přišla bouře a nad hladinu se prý vztýčil kříž. Při opravách rotundy byl údajně v základech velký kříž odhalen.

Rotunda stojí v možném středu urbanistického kříže staré Prahy, kterému se říká sluneční kříž. Jedna jeho osa spojuje Chrám sv. Víta s rotundou sv. Longina na Novém Městě. Kolmo na tuto osu vede spojnice kostela sv. Klimenta na Starém Městě a dnes již neexistujícího kostela sv. Filipa a Jakuba na Arbesově náměstí.

Délka obou spojnic i vzdálenost obou dvojic kostelů tvoří kříž s rameny 2 400 m.

Spojnice polohy sv. Víta a sv. Longina odpovídá azimutu východu Slunce o letním slunovratu (proto sluneční kříž). Podobně vyhledáte další spojnice významných míst Prahy. To by potvrzovalo teorii o koncepci budování staré Prahy, dost možná ještě z doby před příchodem Lucemburků.

Josef Grof

Po čertech zvláštní sloup

Od roku 1888 stojí na Vyšehradě v Karlachových sadech podivné uskupení tří kamenů, kterému se říká Čertův sloup. Jeho jednotlivé kusy mají délku od 160 do 240 cm, ovšem jejich původ není dodnes objasněn.

Čertův sloup v Karlachových sadech na pražském Vyšehradě

Pověst praví, že sloup na Vyšehrad donesl čert, který se vsadil se zdejšími knězem, že dopraví na Vyšehrad sloup z chrámu sv. Petra v Římě dříve, než kněz doslouží mši. Kněz s pomocí svatého Petra sázku vyhrál a navztekany čert sloup nad vyšehradským chrámem upustil. Sloupem poškozený strop chrámu se pak po dlouhá léta nedařilo zaklenout.

Existují ale také vědeckější teorie. Například ta, která tvrdí, že se jedná o dávný časoměřič, případně o jakýsi milník. Další pak nabízí vysvětlení

v podobě středověkého pranýře nebo sloupu, který byl součástí románské baziliky sv. Petra z 11. nebo 12. století.

Přesto tři kameny opřené o sebe řadu let vzbuzují dohady vědců i kolemjdoucích. Tajemné posláním objektu umocňuje fakt, že sloup skrývá nápis, který dodnes nikdo nerozluštil. Přestože lidu prostěmu bylo odedávna nejbližším vysvětlením příčiny čertovské, vědci zjistili, že neobvyklý materiál, z něhož pochází všechny tři kameny, je granodiorit, velmi tvrdý nerost, který se ve středověku k žádným stavbám nepoužíval, ani v Římě.

Pokud však budeme chtít dát za pravdu odborníkům, potom nejpravděpodobnějším vysvětlením čertových kamenů je, že pocházejí z jakési nám dosud neznámé, zaniklé románské stavby, která prozatím nebyla objevena a možná ani nikdy nebude. Dost možná může také jít o rozlomený kamenný válec, který se kdysi dávno tyčil na Vyšehradě a cosi nesl či podpíral. Měl pravděpodobně okolo šesti metrů do výšky a vážil 2,5 tuny. Ovšem kdo ho na Vyšehradě vztýčil a jak jej sem dostal, na to ani vědci odpověď nemají.

Luděk Sládek

foto © www.prahaneznama.cz

Prahou turistickou

Dovolte nám pozvat vás na již 15. ročník pravidelných procházek po pražských památkách, parcích a dalších zajímavých místech. Pro účast na akci stačí přijít včas na start, zaplatit startovné 20 Kč (členové KČT 10, děti do 15 let 5 Kč) a vyrazit. Procházky jsou vhodné pro všechny věkové kategorie.

Procházky podzimní Prahou (PPP)

start vždy: čtvrtek 16–18 hod.

cíl vždy: čtvrtek 17.30–19.30 hod.

6. 10. „Po stopách vleček Prahy-Čakovic“

start: Praha-Čakovice, žst.

trasa 8 km: Městské vlečky Čakovice – zámek Ctěnice

cíl: restaurace U Černínů (Praha 9 – Vinoř)

připravil: Klub železničních cestovatelů

13. 10. „Od hřbitova ke hřbitovu (Starý Malostranský – Letenský)“

start: Bertramka (TRAM 9, 10, 15, 16, 21)

trasa 8 km: Petřín – Letná – Veletržní

cíl: restaurant Pražan na Výstavišti

připravil: KČT Trilobit Barrandov

20. 10. „Netradiční procházka Prahou“

partner: Muzeum hl. m. Prahy

start: Muzeum hl. m. Prahy (Florenc)

trasa 7 km: Ungelt – Pražská křižovatka – Tržiště

cíl: Petřínská rozhledna

připravil: KČT, odbor Kobylisy

Po zaplacení startovného mají účastníci volný vstup na rozhlednu, tedy platí 1 popis = 1 osoba (nikoliv výtahem).

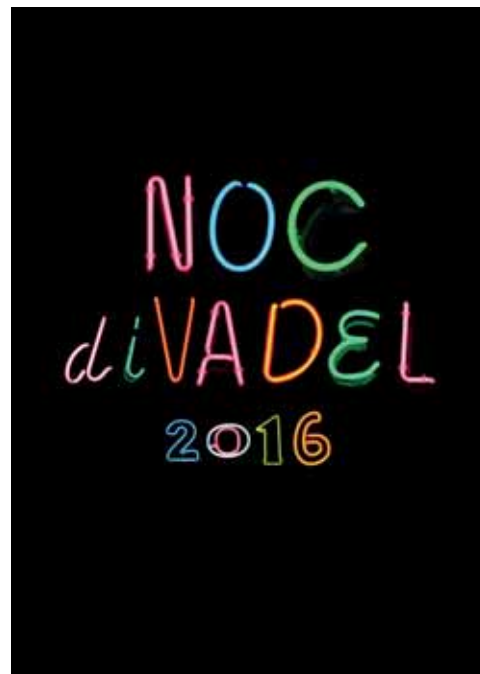
Více o akcích na:
www.prahouturistikou.cz

Divadla znovu ožijí Nocí divadel

Když Institut umění – Divadelní ústav v roce 2013 připravoval první ročník Noci divadel, zřejmě nikoho nenapadlo, že bude mít takový úspěch. Dnes, tři roky poté, je česká Noc divadel největší akcí svého druhu v Evropě, láká nespočet návštěvníků a každým rokem se zvyšuje počet zapojených divadel, souborů i měst. A tak se i letos třetí listopadovou sobotu otevřou dveře dokořán a nikdo z milovníků divadla napříč republikou nepůjde brzy spát.

Mezinárodní projekt Noci divadel vznikl v Chorvatsku v Dětském divadle Dubrava, které společně s Divadlem Šibenik uvedlo v roce 2008 debutovou Noc Kazališta. Myšlenka Noci divadel se postupně rozšířila do více než desítky evropských zemí. Letošní ročník české Noci divadel je zatím v procesu příprav. „Stále registrujeme nová divadla a soubory,“ říká PR Institutu umění – Divadelního ústavu Adéla Vondráková. Na co se ale můžeme těšit, napovídá například ročník loňský. Jen v Brně se do akce zapojilo jedenáct scén, včetně Národního divadla, Husy na provázku a HaDivadla, Divadla Bolka Polívky a Studia Marta. V rámci Noci divadel si divadla připravila jedinečný program, který jindy není možné vidět a zažít. Byly to workshopy, prohlídky zákulisí a diskuze s herci a také interaktivní program pro nejrůznější věkové kategorie. Letošní Noc divadel připadá na 19. listopadu a s tou loňskou si jistě v ničem nezádá.

www.nocdivadel.cz

RÜCKL CRYSTAL

ESTABLISHED 1846

Magická krása skla

Luxusní dárkové kolekce a stolní soupravy,
sportovní trofeje a propagační předměty s logem,
unikátní kusy, repliky historických kusů,
zakázková výroba na základě vlastních návrhů zákazníků.
Možnost exkurze naší sklárny v Nižboru.

RÜCKL CRYSTAL s.r.o., 267 05 NIŽBOR 141, Czech Republic TEL. +420-311-696 111, FAX +420-311-693 510
<http://www.ruckl.cz> e-mail: info@ruckl.cz

Srdce pro region

Vydavatelství KAM po Česku se rozhodlo u příležitosti 10. výročí existence redakce založit po dohodě s regionálními zástupci cestovního ruchu a ve spolupráci s Asociací turistických informačních center České republiky cenu SRDCE PRO REGION.

Srdce pro region – Liberecký kraj

Ocenění „Srdce pro region“ získává na návrh Libereckého kraje, redakce KAM po Česku a Asociace turistických informačních center paní **PhDr. Hana Maierová**, statutární náměstkyně hejtmanky Libereckého kraje pro rezort cestovního ruchu, památkové péče a kultury, která se dlouhodobě a intenzivně věnuje rozvoji cestovního ruchu a zasazuje se o sladění regionální, krajské a státní úrovně cestovního ruchu. V 90. letech stála u „zrodu a rozvoje“ destinačního managementu Sdružení Český ráj, který se stará o propagaci jedinečného regionu na území Libereckého kraje, a za působení v „krajské vládě“ přispěla k záchraně či zatraktivnění řady turistických cílů v regionu. Podařilo se jí rozvinout podporu fungování turistických regionů v kraji a je také vůdčí osobností ve strukturách orgánů, které mohou ovlivnit fungování managementu cestovního ruchu v rámci České republiky.

Prestížní cenu „Srdce pro region“ a diplom převzala paní Maierová z rukou zástupce redakce KAM po Česku RNDr. Aleše Krejčího u příležitosti Oslav Ještědu 17. září 2016.

Srdce pro region – Plzeňský kraj

Ocenění „Srdce pro region“ získává na návrh Plzeňského kraje, redakce KAM po Česku a Asociace turistických informačních center pan **Emil Kintzl** za celoživotní přínos v oblasti rozvoje turistiky na Šumavě. Pan Emil Kintzl by se dal titulovat mnoha jmény – učitel, skaut, patriot, průvodce Šumavou nebo čestný občan města Sušice. Je velkým vyznavačem skautingu, turistiky, sportu a zvláště lyžování. Zájem o historii regionu zachytil ve dvou knihách s touto tematikou. Odkaz budoucím generacím zachytil na stránkách své obrazové publikace Zmizelá Šumava. Bývalý učitel z Hartmanic je stále dobrovolným členem Horské služby, podílí se na údržbě značených turistických cest, zasazuje se o obnovu současné Šumavy a již řadu let usiluje o zpřístupnění Modrého sloupu na česko-bavorské hranici.

Ocenění si pan Emil Kintzl převzal 21. září 2016 z rukou zástupce redakce KAM po Česku v Informačním středisku Národního parku Šumava v Kašperských Horách.

Paní PhDr. Haně Maierové a panu Emilu Kintzlovi srdečně gratulujeme. V adventním vydání KAM po Česku představíme poslední oceněné.

Muzeum středního Pootaví

Karel BEČVÁŘ, Jan SAMEC, Jiří KOŽÍŠEK:

Obrazy – plastiky

Strakoničtí rodáci vystavují v areálu strakonického hradu až do konce října 2016. Tři zvučná jména, tři různé styly výtvarné práce. Ve středověkém hradě se tak rozprostírají úžasná plátna abstraktních obrazů, užité umění a je zde vytvořen i záhon z porcelánových květin. Výstava je prodejní a zkrátka úžasná.

Více na: www.muzeum-st.cz.

Rys ostrovid (*Lynx lynx*)Medvěd hnědý (*Ursus arctos*)

Přece se vrátili

Možná si to dostatečně neuvědomujeme, ale příroda nám doslova mizí před očima, a není to tím, že by se nám zhoršil zrak. Jen to prostě nechceme vidět. Seznam ohrožených zvířat u nás uvádí kriticky ohrožené druhy savců, ptáků, plazů, obojživelníků, ryb a kruhoústých, hmyzu, rakovců a pavoukoců, lupenonožců i měkkýšů. I přes tento seznam je u nás ohrožených druhů mnohem víc a je možné, že druhy uvedené v tomto seznamu už dokonce vyhynuly. Dobrou zprávou je, že některé druhy se k nám naopak vrací.

Vlk obecný (*Canis lupus*) se vrací

Jak prokázaly záběry z fotopastí, letos na jaře se narodila nejméně dvě vlčata na Broumovsku. Znamená to, že se v této oblasti prokazatelně pohybují již minimálně čtyři vlci. Návrat vlků k nám souvisí s rostoucí populací vlků v Německu a západním Polsku, kde dnes žije úctyhodných sedmdesát vlčích smeček. Vlci u nás byli vyhubeni koncem 19. století, poslední zastřelený vlk má na Vysočině dokonce svůj památník u Koníčkova. Vracet se začali ale až v posledních letech. Více než dvě století jim trvalo, než se vrátili také do středních Čech. Jejich výskyt tu byl potvrzen nedávno a dobrou zprávou je, že se jim tu daří. Přesto je tu možnost, že v budoucnu budou hledat nová území – kdekoli. Předloni na jaře potvrdily fotopasti výskyt páru šelem na Českolipsku, který sem doputoval z Lužice a narodila se jim i mláďata. Velká radost ochránců přírody však naráží na problémy pastevců, kteří vlky zase až tak rádi nemají. Věřme tedy, že se stát chopí iniciativy, aby se majitelé ovcí a koz nemuseli chopit zbraní na ochranu svých stád.

Rys ostrovid (*Lynx lynx*) se vrací

Záběry z fotopasti poprvé a nepochybnitelně potvrdily výskyt rysa v Jizerských horách. Zatím není jasné, zda se jedná o migrujícího jedince, nebo rysa, který se v Jizerských horách a Krkonoších

usadil trvale. Fotografie rysa byly pořízeny také v Národním parku České Švýcarsko. V severních Čechách byli rysy vyhubeni před 200 lety, v průběhu 18. století. K opětovnému výskytu rysa došlo v oblasti Beskyd, kde se jedná přibližně o 10–15 kusů. Reintrodukce (navrácení vyhubených zvířat do míst, kde dřív volně žila) proběhla v letech 1982–1989 také na Šumavě, a to v počtu 18 kusů ze Slovenska. Rysům se tu dařilo tak, že v roce 1998 to

bylo již 120–150 jedinců, kteří osídlili plochu větší než půl milionu hektarů (území Šumavy, Pošumaví, Českého a Blanského lesa). Nová populace vznikla i v Brdech. Celkově se ale populace rysů u nás nevyvíjí moc dobře. Od roku 1998 (130–150 kusů) jejich počty poklesly v důsledku pytláctví o 30 %.

Medvěd hnědý (*Ursus arctos*) se (ne)vrací

Posledním regionem, kde medvědí populace v českých zemích přežívala, byla Šumava. Pomník Medvědí kámen nad osadou Jelení připomíná posledního uloveného medvěda, přesněji medvědice na Šumavě, a nese datum 4. 11. 1856.

Tak skončilo období výskytu medvěda hnědého v Čechách. Na Moravě a ve Slezsku, zejména pak v Beskydech, se občasná přítomnost medvědů udržela déle, a to kvůli propojení s populací ze Slovenska. Přesto i zde šlo v 19. stol. o výskyt spíše náhodné a vzácné. Do České republiky se medvědi začali vracet přirozenou cestou v 70. let 20. století ze slovenských Karpat. Pohybují se převážně v Beskydech, kde se dnes nepravidelně vyskytuje jeden až několik málo jedinců.

Alois Rula

Vlk obecný (*Canis lupus*)

Na výlet do Brd nejen za přírodou

Kam vyrazit do Brd a okolí, s tím vám pomůže třeba nová mapa Plzeňského kraje CHKO Brdy. V mapě jsou popsány oblasti a místa v okolí Brd, tři cyklotrasy – Za vodopády do Spáleného Poříčí, Praha v Brdech, Na leteckou střelnici a za vodním hamrem. Zde je pár míst pro inspiraci...

Atom muzeum

Jedinečné muzeum v podzemí nedaleko obce Míšov, které vám dá nahlédnout do tajemné historie studené války. Právě zde byly s největší pravděpodobností skladovány jaderné hlavice, které by v případě válečného konfliktu byly odpalovány ze sovětských postavení v Brdech. Pro prohlídku je nutná registrace. (www.atommuseum.cz)

živočichů, jako je například vranka obecná, a je také domovem velké populace raka kamenáče, dnes největší v ČR.

Dobřív

Obec je jedním z nevhodnějších výchozích bodů pro výpravy do centrálních Brd. Můžete zde navštívit Vodní hamr, národní technickou památku, či přejít po tzv. Švédském mostě. Na jednoobloukovém architektonickém skvostu z 18. století stojí socha sv. Barbory, na levém

předpolí most střeží socha sv. Jana Nepomuckého. Dobřív uchovává řadu skvostů z roubených brdských lidových staveb. Nachází se zde také malá expozice slavného komika Jindřicha Mošny.

Kotel

Jedná se o znovuobnovenou rozhlednu nedaleko Rokycan na stejnojmenném kopci. Vyhlídková věž měří 28 metrů a až nahoru vás čeká 142 schodů. Odměnou vám budou nádherné výhledy, za dobrého počasí můžete pozorovat nejen Brdy samotné, ale i Šumavu, Český les, České středohoří a Krušné hory. Rozhledna má netradiční tvar s točným schodištěm, jež je umístěno mezi čtyři nosné sloupy.

Bradava

Vodní tok odvodňující oblast Spálenopoříčska pramení na svahu vrchu Břízkovec a svoje putování ukončuje soutokem s Úslavou. Tak jako všechny toky v Brdech je i Bradava náchylná k bleskovým povodním. Zajímavá je z hlediska výskytu vzácných

www.turisturaj.cz

Visit Plzeň

Navštivte mimořádně zpřístupněný Loosův interiér Huga Semlera v Klatovské 19 v Plzni u příležitosti plzeňských oslav vzniku republiky 28. 10. 2016

Adolf
LOOS
Plzeň

Byty Krausových a Voglových
Brummelův dům
Semlerova rezidence

Komentované prohlídky po dalších čtyřech interiérech světového architekta Adolfa Loose v Plzni se konají každý čtvrtek a sobotu.

Informace a vstupenky:
www.adolfloospizen.cz
Turistické informační centrum
nám. Republiky 41, Plzeň

Daniel Stach, Gabriela Cihlářová
Hyde Park Civilizace

Vítejte ve světě vědy a otázek současné společnosti. Ptáme se významných vědců a osobností naší civilizace. Vítejte v Hyde Parku Civilizace. Stejně jako oni, i my hledáme odpovědi. Pořad a kniha pro ty, co ví, že chtějí vědět.

Nositelé Nobelovy ceny, lidé, kteří mění svět. V této knize výběru toho nejlepšího z rozhovorů s hosty Hyde Parku Civilizace se dozvíte, co patnáct z nich dokázalo, s čím si museli poradit, jak zvládli vyhozené situace, jaké jsou jejich osobní příběhy, ale i jací byli během natáčení. Při čtení se dostanete od medicíny přes architekturu, fyziku, cesty do vesmíru až do světa filmu, fotografie a sportu.

Nezkrácené rozhovory si můžete vyhledat na webu ČT podle dat nebo QR kódů uvedených u každého rozhovoru. Speciální QR kódy navigují k rozhovorům vedeným v angličtině.

- ?** V kolik hodin a který den Česká televize pravidelně vysílá Hyde Park Civilizace?
- a) ve středu ve 22:05
  - b) v pátek v 18:05
  - c) v sobotu ve 20:05

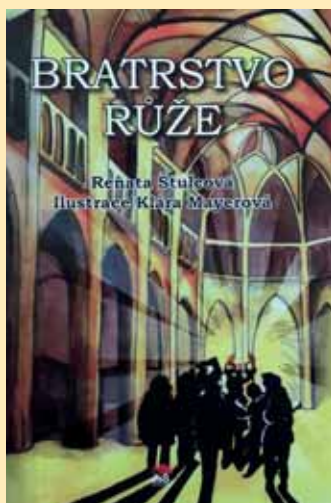
Své odpovědi nám posílejte do 15. října z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Tři autoři správných odpovědí obdrží od Edice ČT knižní dárek.

Knihy z Edice ČT zakoupíte v běžné obchodní síti nebo v internetovém knihkupectví České televize www.ceskatelevize.cz/eshop nebo na telefonním čísle 387 222 555.

Renata Štulcová
Bratrstvo růže

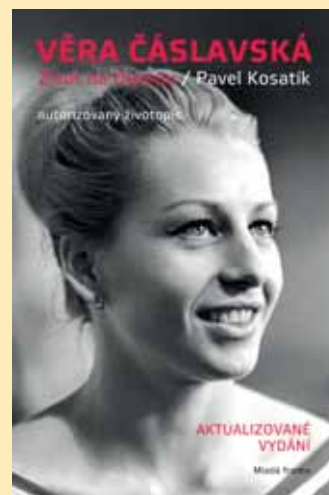
Zavítáme do Prahy za doby Otce vlasti. Jeho synu Václavu IV. je patnáct let. Petr Parléř staví Kamenný most a Chrám sv. Víta a své mistrovství předává nadšeným učedníkům, včetně mladého krále. Staneme se svědky napínavého pátrání po zdroji záhadné záře nad Hradem, romantické lásky pekaře Matěje a mincmistrovy dcery Dorošky, několikrát narazíme na bezhlavého templáře, zúčastníme se rytířského klání a odhalíme tajemství posvátného meče knížete Václava. Jde o druhé vydání (první vyšlo pod názvem Růže a krokvice). Příběh o Bratrstvu růže, příběh vyprávěný staletími, se stal pověstí

a pověst legendou. A z legendy se po čase stane pohádka.
cena: 279 Kč
www.jasknihy.cz

Pavel Kosatík
Věra Čáslavská – Život na Olympu

Věra Čáslavská: neúspěšnější česká sportovkyně všech dob, žena, která na olympijských hrách v Tokiu a Mexiku získala jako sportovní gymnastka celkem sedm zlatých medailí. Protože odmítla odvolat svůj podpis pod manifestem Dva tisíce slov, byla po roce 1969 vyloučena z veřejného života. Po listopadu 1989 byla poradkyní prezidenta Václava Havla a v letech 1990 až 1996 předsedkyní Československého, resp. Českého olympijského výboru. Po rodinné tragédii v roce 1993 se na dlouhou dobu stáhla do soukromí, na veřejnosti vystupovala až v posledních letech. Kniha Pavla Kosatíka Věra Čáslavská – Život na Olympu je autorizovaným životopisem, zachycujícím

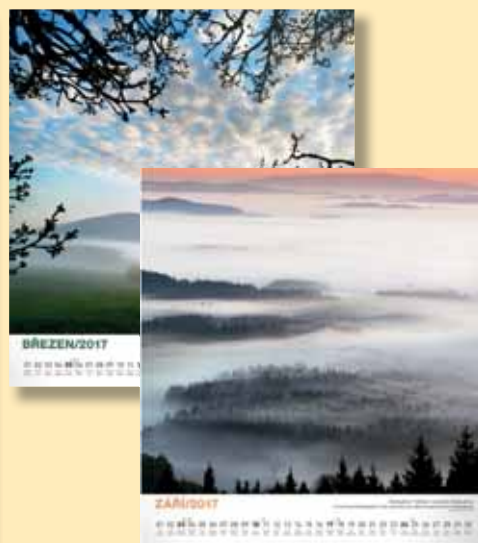
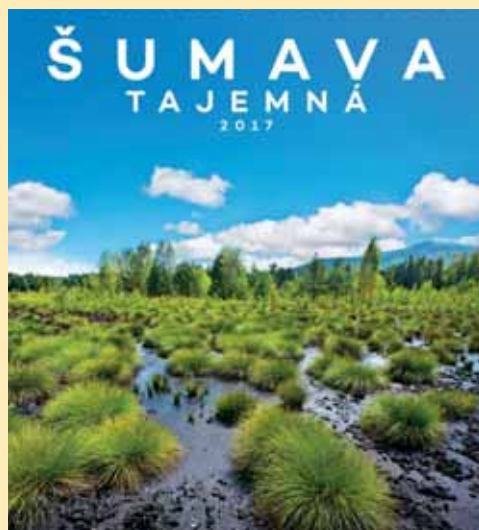
vůbec poprvé uceleně a plasticky celou dosavadní životní dráhu jedné z nejvýznamnějších českých žen nové doby.
cena: 279 Kč
www.kniha.cz

Nástěnný kalendář Šumava tajemná 2017

cena: 119 Kč
www.presco.cz

- ?** Kdy byl založen Národní park Šumava?
- a) 20. března 1993
  - b) 20. března 1991
  - c) 20. března 1995

Své odpovědi nám posílejte do 15. října z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Pět autorů správných odpovědí obdrží nástěnný kalendář Šumava tajemná věnovaný nakladatelstvem PRESCO PUBLISHING.

Památník Terezín zve

Terezínská iniciativa a Památník Terezín si vás dovoluji pozvat dne **17. října 2016 v 10.30 hodin na otevření další části kolumbária bývalého ghetta při příležitosti 75. výročí zahájení deportací Židů z českých zemí, kteří od 16. října 1941 odjížděli transportními vlaky nejprve do ghatt v Lodži a Minsku, od konce listopadu téhož roku pak do nově zřízeného terezínského ghetta.**

program akce

10.30 Otevření další části kolumbária bývalého ghetta

zahájení: Jan Munk, ředitel Památníku Terezín

projev: Dagmar Lieblová, předsedkyně Terezínské iniciativy

zdravice: Daniel Trapani, starosta města Terezín

12.00 komorní koncert:

půdní divadlo bývalých Magdeburských kasáren
nebo Kulturní dům (podle počtu přihlášených)

projev ministra kultury

(příp. zástupce ministerstva)

účinkují: Jaroslav Svěcený – housle

Václav Mácha – klavír

Revesz trio z Nizozemí

program: Revesz trio (Nizozemí)

– Ernest Bloch: Ze židovského života

– Ilse Weber: Wiegala (ukolébavka)

– Shalom Aleichem & Hevenu

Jaroslav Svěcený (housle) a Václav Mácha (klavír)

– John Williams: Schindlerův seznam (výběr)

– Erwin Schulhoff: Sonáta pro housle sólo (výběr)

– Jaroslav Svěcený: T-Dream pro housle (premiéra –
věnováno Památníku Terezín)

– Jascha Heifetz – George Gerschwin: Suita z opery
Porgy a Bess (výběr)

**Účast na koncertu bude možná
pouze pro pozvané hosty.**

PAMÁTNÍK TEREZÍN

národní kulturní památka

www.pamatnik-terezin.cz

www.facebook.com/TerezinMemorial

Lázeňský areál

Klášterecké lázně

Dějiny lázeňství zde začínají 18. května 1881, kdy zemědělec Fickert zjistil, že voda v jeho nové čtyři metry hluboké studni má najednou kyselou chuť. Analýza potvrdila, že se jedná o minerálku s vysokým obsahem kysličníku uhličitého.

V roce 1886 Josef Fickert prodal svůj majetek Františku Fieberovi, cukrovarníkovi z Ústí nad Labem. Ten dosud bezejmenný pramen pojmenoval křesťním jménem své manželky Eugenie (Evženka), odborně jej podchytil a upravil jeho jímání a čerpání. Nechal postavit potřebné budovy, především plnirnu. Dále také pavilon přímo nad pramenem a v těsném sousedství založil park, který měl rozlohu 2,5 ha. Zde byly dobře udržované procházkové cesty, květinové záhony i travnaté plochy, rybník s labutím ostrůvkem apod. Výsledky chemické analýzy prof. Dr. W Gintla a bakteriologické analýzy prof. Dr. Hueppa vedly spolu s dalšími dobrozdáním k tomu, že 9. dubna roku 1898 byla Evženka prohlášena léčivým pramenem. Tak byl položen základ lázeňství v Klášteřci nad Ohří.

V současné době máte možnost v Klášteřci nad Ohří pro svůj ozdravný pobyt využít moderní areál lázeňského domu nabízející celou řadu léčebných procedur. K dispozici vám je lázeňská kavárna s blízkou stylovou restaurací, stáčírna minerálních vod s informačním centrem a sportovní areál. K příjemnému pobytu slouží i lázeňský a zámecký park, spolu s výhledy na protékající řeku Ohří.

Lázeňský dům Evženka
Kyselka 104
431 51 Klášteřec nad Ohří
mobil: + 420 702 197 911
e-mail: recepce@arc-med.cz
www.arc-med.cz

Lázeňský penzion

Návrat Metelkova betlému

V sobotu 10. září byl veřejnosti v Liberci u příležitosti Dnů evropského kulturního dědictví po třech letech opět představen unikátní mechanický betlém Václava Metelky. V roce 2014 byla tato památka, vzhledem ke svému špatnému technickému stavu, odvezena k restaurování do Třebechovic pod Orebem.

V Třebechovicích proběhla kompletní repase všech mechanických prvků, byly vytvořeny nové nosné konstrukce a ošetřeny papírové části. Proběhlo také restaurování více než 200 historických figurek betlému. Návštěvníci muzea jistě ocení možnost uvidět původní mechaniku, protože betlém byl nově umístěn do celoprosklené klimatizované vitríny. Betlém postupně vznikl od 50. let 19. století na Semilsku a jeho stavitelem byl pravděpodobně Jakub Metelka ze Sklenařic. V jeho díle

pokračoval syn Václav, který betlém přetvořil do stávající podoby. Původně papírové figurky byly nahrazeny dřevěnými. Již za života Jakuba Metelky byly rozměry betlému úctyhodné, 3 x 7 metrů. Dnes nabízí 260 dřevorezeb figur různých typů, z nichž více jak třetina je pohyblivých díky dřevěnému mechanismu pohonu. S restaurátorem betlému Kamilem Andresem se můžete setkat osobně 14. prosince v Severočeském muzeu v Liberci při autorské betlemářské výstavě.

-red-

foto © Severočeské muzeum v Liberci

Pečení zeliňáku

Krojování účastníci

Šlapání zelí v Krušných horách

Dne 22. 10. 2016 od 13 hodin se v Horském areálu Lesná opět po roce pokusí členové Horského klubu Lesná v Krušných horách a Vzdělávacího a rekreačního centra Lesná oživit zaniklé krušnohorské tradice.

Každoročně se tu koncem října v Krušnohorském muzeu koná šlapání zelí podle starých zvyků. Během odpoledne se tradiční metodou vyrábí oblíbená pochoutka, krájí se zelí, krouhá, šlape a nakládá. Šikovné šlapačky v krušnohorských krojích přibližují návštěvníkům podzimní obyčej Krušných hor, vaří zelné speciality podle starých receptur z Krušnohoří včetně zelného burčáku a před zraky veřejnosti pečou lesenské zeliňáky. Zájemci se mohou podívat, jak se správně šlape, ale také si tuto

náročnou činnost sami vyzkoušet. K zapůjčení bude i krušnohorský kroj a umyté holínky. Součástí lidové tradice jsou i zabíjačkové hody, s možností zakoupení tlačanky, jelítek, jitrnic a dalších vepřových specialit spojených s touto veselí, doprovázené krušnohorskými hudebními slavnostmi v podání dětského folklorního souboru Krušnohor a Borůvky.

Všichni jste srdečně zváni!

www.horskyareal-lesna.cz

Kde leží střed?

Kdepak jsi, pupíku?

Při sledování soutěží v našich televizích, co jich jen máme, v denících, časopisech, na internetu a kdoví kde ještě, zjistíme, že oblíbenou otázkou bývá, kde leží ten či onen střed toho či onoho. Každopádně střed ležící na katastru jakékoliv obce se stává atrakcí, která přispívá k jejímu zviditelnění. Není proto divu, že se vedou „ostré“ spory o vlastnictví každého z těchto pomyslných pupků světa.

Určení středu daného území vychází z metody tzv. těžiště. Takto je například vypočítána poloha středu Čech, Moravy, České republiky i Evropy. Rychlým řešením se zdá být spojit nejsevernější bod s nejj jižnějším a nejzápadnějším s nevjýchodnějším a průsečík spojnic vzít za hledaný střed. Omyl, takhle to nefunguje. Tak by střed České republiky byl jižně od Prahy. Další metodou by mohlo být najít poledník, tedy rovnoběžku, půlící spojnice středního poledníku a střední rovnoběžky a průsečík označit za střed. Ani tak to nemusí vždy fungovat. Nejsprávnější metodou je určit těžiště oblasti. Jinak řečeno, když postavíte na pomyslnou špičku nože pouze Českou republiku a ona bude v naprosto vodorovné poloze, špička určí pravý střed. Matematicky to jde udělat tak, že pokryjete území čtvercovou sítí bodů a do výpočtu zahrnete jen ty body, které leží uvnitř. Pak určíte průměr vodorovných a svislých souřadnic.

Střed České republiky označený pomníkem najdeme u obce Číhošť, nedaleko Ledče nad Sáza-
vou, přesně 400 m severovýchodně od kostela. Jiný pomník, který také značí střed ČR, najdeme v neda-
lekém Golčově Jeníkově, asi 15 km severovýchodně

od Číhošti. Pravda je, že těžiště (střed) České republiky vychází opravdu v blízkosti obce Číhošť, ale střední poledník a rovnoběžka jej posouvají více na východ k obci Skuhrov, 15 km severně od Havlíčkova Brodu. Spolu se středem v Golčově Jeníkově pak tvoří všechny tři takřka rovnostranný trojúhelník.

Střed Čech a dokonce i střed Evropy je podle vyprávění starých Pražanů na severním okraji Prahy, na kopci zvaném Ládví. Označen je veřejně přístupnou věží. Omyl, věž tu slouží geodetům a střed Čech neznačí ani náhodou. Obecně se má za to, že střed Čech je severně od obce Petrov, asi 6 km západně od Jílového u Prahy. Leč střed podle těžiště vyšel východně od města Jílové u Prahy, poblíž obce Skalsko u rybníka Markvart, v oboře Březka, veřejnosti nepřístupné. Zajímavostí je, že leží v přírodním parku Střed Čech, opravdu asi 15 km východně od obce Petrov. Průsečík středního poledníku se střední rovnoběžkou však posouvá střed asi o 30 km jihoji-
hozápadně k obci Křečovice u Sedlčan.

Střed Moravy má být na kopci Předina u obce Dobrochov (mezi Vyškovem a Prostějovem). Na

kopci stojí rozhlasový vysílač Brno, mylně však pokládán za střed Moravy. Navíc není jasné, jedná-li se o střed historického území Moravy, či země Moravskoslezské z roku 1933 včetně české části Slezska. Pravda je, že střed země Moravskoslezské jako těžiště vychází jihozápadně od Prostějova, poblíž obce Určice. To je asi 10 km severozápadně od kopce Předina. Střední poledník a rovnoběžka posunou střed ještě o 20 km severněji, k obci Kostelec na Hané, asi 5 km severně od Prostějova.

Střed Evropy je naopak zapeklitá věc. Předně je potřeba, aby se upřesnily především východní hranice Evropy a poté aby se s nimi nějaký čas také nehýbalo. Potom je potřeba připočítat všechny ostrovy, pokrýt mapu sítí čtverců a začít počítat. Střed Evropy včetně všech ostrovů vychází na území Litvy, asi 10 km západně od Vilniusu, a pokud ostrovy vynecháme, posune se střed asi 80 km jihovýchodně od Vilniusu, na hranice s Běloruskem.

Střed Evropské unie je aktuálně neurčen, protože po Brexitu nebyl ještě nikým nově spočítán. Podle vizí Járy Cimrmana, že střed Evropy se bude nacházet v Havlíčkově Brodě, bylo by také jistě zajímavé, kam by situoval střed EU. Škoda jen, že za svého života neměl tento český velikán o EU vize pražádné.

-lgs-

Alou do iQLANDIE!

Představí vám tu Astronauta i Robotickou paži

Plánujete kam v sychravém podzimním počasí? Vydejte se s rodinou do liberecké iQLANDIE!

Těšit se můžete hlavně na novinky – film Astronaut, Robotickou paži nebo na workshop Člověk a jeho schopnosti. Chybět nebudou ani další čtyři stovky interaktivních exponátů v čele s humanoidním robotem Thespiem, akční Science show a badatelskými aktivitami. Na své si přijdou i fanoušci streamového pořadu PokusiQ.

Premiéra filmu Astronaut je naplánována v Planetáriu na středu 26. října 2016. Prostřednictvím snímku nahlédnete jak do výcvikového centra NASA, tak na mezinárodní vesmírnou stanici. Zjistíte například, k čemu slouží Šoufplán, jak probíhá

nácvik stavu beztlíže a přetížení, nebo před kterými vlivy chrání kosmonauty skafandr. Snímek lze zkouknout nejenom v češtině, ale také v angličtině, němčině a polštině.

Přívěsek z vlastní DNA

To by nebyla iQLANDIA, kdyby nepřišla s nějakým novým interaktivním exponátem. Do Kosma pořídil tým science centra Robotickou paži. Tu využívají hlavně kosmické sondy na odběr hornin. Tak co, zvládnete i vy odebrat vzorek pořádného „šutru“? Určitě ano!

Pokud rádi experimentujete, rozhodně si nenechte ujít spektakulární Science show plnou ohňů, blesků a kouře, a workshop Člověk a jeho schopnosti, během kterého si třeba zkusíte vyrobit přívěsek z vlastní DNA.

Staňte se filmovou star!

A jestli mají vaše děti rády pořad PokusiQ na Stream.cz, má pro ně iQLANDIA připravenou soutěž. Stačí, když pošlou do 25. října na adresu soutez@iQlandia.cz návrh experimentu(ů), který(é) by chtěly v pořadu vidět. Nejlepší nápad se stane tématem jednoho z dalších dílů PokusiQu, který si autor vítězného experimentu natočí společně s moderátory. Vyhlášení soutěže proběhne 27. října za účasti hlavních protagonistů pořadu. Tak hurá do akce!

www.iQlandia.cz

Dále na vás v iQLANDII čeká humanoidní robot Thespiem, vesmírné vozítko Mars Rover, přistávací modul Vostok 28, simulátor zemětřesení a v neposlední řadě Ohnivě tornádo.

iQLANDIA
LIBEREC

TOP 5

- Planetárium Ultra HD
- Mars Rover
- Simulátor zemětřesení
- Ohnivě tornádo
- Humanoidní robot

HRADECKO

Kouzlo rozmanitosti Hradecka

Kam v pondělí na Hradecku

Hradecko je region, kde se nebudete nudit ani v tradiční pondělní zavírací den. V informačních centrech je k dostání materiál Kam v pondělí na Hradecku, aneb kde nenarazíte na zavřené dveře s výčtem subjektů a atrakтивit, které mají v pondělí otevřeno. Na webu pak najdete i místa, která zůstávají otevřena i mimo hlavní turistickou sezonu. www.hradecko.eu

MUNZEE a geocaching

Hrát celosvětově oblíbenou hru MUNZEE můžete nově i během procházky po III. procházkovém okruhu v Hradci Králové, který mapuje pevnostní fragmenty. Hledat můžete i zcela nové a nápadité kešky, a to na neobvyklých místech.

Východní Čechy – region golfu zaslíbený

Východní Čechy, tedy přesněji Královéhradecký a Pardubický kraj, mají širokou nabídku pro milovníky golfu. Je tu jedna z největších koncentrací golfových hřišť v republice a můžete vybírat jak z velkých, tak i z menších s typickou rodinnou atmosférou. Česká golfová společnost ve spolupráci s Destinačním managementem Hradecko a Královéhradeckým krajem pro vás připravila golfové balíčky, díky kterým si můžete užít prodloužený golfový víkend a vyzkoušet prostředí a obtížnost zapojených golfových hřišť na vlastní kůži.

Zahrát si v rámci balíčku můžete na hřištích Park Golf Club Hradec Králové, Golf Club Osyčina, Golf Club Hrádek 1995, Golf Club Na Vrších, Golf Club Nebeská Rybná, Golf Club Grosshof, Golf Club UNO a Golf & Country Club Prosečné. Nabízený balíček obsahuje ubytování na 2 noci, polopenzi a 3 dny neomezené hry na zapojených hřištích.

Když malí nevědí, velcí poradí...

Jednou z atrakтивit Hradecka je také tzv. Žižkův stůl. Víte, kde se nachází?

- a) v Krňovicích
- b) v Rosnicích
- c) ve Všestarech

? Svě odpovědi nám pošlete do 15. října z www.kampocesku.cz/souteze nebo poštou na adresu redakce. Deset autorů správných odpovědí obdrží zajímavé ceny věnované Destinační společnosti Hradecko.

Volný čas pak můžete využít k návštěvě atrakтивit v okolí hřišť, kterých je také nepřeberné množství. Na vybraných hřištích zasvěťte do hry i vaše děti.

Aktuální ceny balíčků a další informace najdete na www.golfpas.cz.

www.hradecko.eu

Vinařský podzim na jižní Moravě

Přehled o akcích vinařského podzimu, rezervaci turistických balíčků i ubytování v kraji slunce a vína hledejte na www.sklepni-ulicky.cz.

Valtické vinobraní

Valtice

30. 9. – 1. 10.

Tradiční vinařská slavnost, v pátek kulturní gastrovečer, v sobotu krojovaný průvod městem, prodej burčáku a vína, jarmark, bohatý doprovodný program.

Královský košť Brno

Brno

6. 10.

Velká pultová degustace 300 nejlepších vín soutěže KRÁL VÍN České republiky určená nejširší veřejnosti, milovníkům vín i odborníkům z vinoték a gastronomie. Formou koštu tu budou prezentována nejlepší vína aktuální nabídky českých a moravských vinařů.

Běh za bořetickým burčákem a běh Bořeticemi

Bořetice a okolí

8. 10.

Podzimní otevřené sklepy

Moravská Nová Ves

5. 11.

Ve vinařské obci Moravská Nová Ves se pro návštěvníky otevře asi 20–25 vinných sklepů a místní vinaři nabídnou k ochutnávce nejen vína ročníku 2015, ale i vína starší a archivní.

Putování za mladým vínem Bořetice

Bořetice

5. 11.

Akci zahajuje nástup vlády, zazní hymna Svobodné spolkové republiky Kraví hora a krátký proslov předsedy vlády. Pak již následuje volná degustace u vinařů v označených sklepech.

Slavnost mladých vín a Svatomartinské hody

Zaječ

10.–13. 11.

Svatý Martin přijíždí 11. 11. na bílém koni a svatomartinská vína se mohou rozlít do světa. A k tomu výborná pravá svatomartinská husa.

Svatomartinský Mikulov

Mikulov

11.–20. 11.

Svěcení vína ročníku 2016, příjezd svatého Martina s družinou, svatomartinský jarmark, ochutnávky svatomartinských a mladých vín, gastronomické speciality, zpřístupnění památkových objektů, bohatý program pro celou rodinu.

Ochutnávka svatomartinských a mladých vín v Čejkovicích

Čejkovice (okr. Hodonín)

11. 11.

Ochutnávka svatomartinských a mladých vín ročníku 2016. Návštěvníci při této příležitosti mohou ochutnat všechna svatomartinská a mladá vína vyrobená vinaři z Čejkovic z plodů místních vinic. Svá vína představí 27 čejkovických vinařů.

Svatomartinský přípitek LVA

Valtice

11. 11.

Stylový a romantický přípitek na sv. Martina svatomartinským vínem. Ochutnávky vín, cimbálová muzika, svatomartinské husí a drůbeží lahůdky.

Akce je součástí Svatomartinského přípiteku Lednicko-valtického areálu, jehož součástí jsou Svatomartinské slavnosti v zámecké jízdárně ve Valticích a v Lednici. Tato místa budou propojena kyvadlovou dopravou historickým autobusem Praga RND. Vstup zdarma.

Svatomartinské slavnosti a mladá svatomartinská vína na zámku

Zámek Slavkov u Brna

12. 11.

Areál zámku bude patřit ušlechtilým koním, jídlu a vínu. Příjezd sv. Martina na bílém koni, ukázky drezury koní či vystoupení folklorních tanců, výstava mladých svatomartinských vín a malý jarmark.

Den otevřených sklepů v Pavlově 2016

Pavlov

26. 11.

Tradiční „Den otevřených sklepů“ připravují jihomoravští vinaři z vinařského spolku VINITORES PALAVIENSIS v Pavlově u Mikulova poslední listopadovou sobotu. Od 11.00 do 18.00 hod. bude otevřeno cca 12 pavlovských sklepů. Zároveň bude otevřena obecní vinotéka.

Jižní Morava

www.jizni-morava.cz

Křížový vrch má co nabídnout

V městě Hustopeče vzniklo příjemné místo určené pro relaxaci návštěvníků. Lokalita Křížový vrch, která již historicky sloužila jako příměstský park a na níž nedávno proběhly odborné zásahy s cílem obnovit původní krajinné struktury, opět ožívá.

a turisty. Díky dotaci zde přibyly tři zajímavé informační tabule, dvě odpočívadla a stojany na kola. Další novinkou je umístění grilu – nic tak nebrání tomu, aby si zde návštěvníci uspořádali piknik. Město Hustopeče se tímto přidává k řadě míst, které podporují tento nový trend a zřizují veřejná místa pro grilování. Aby na Křížový vrch lépe trefili i okolí neznalí hosté, je rozšířeno značení směrovými šipkami již z Dukelského náměstí. V rámci této akce jsou pořízeny a prostřednictvím Turistického informačního centra

Prostřednictvím Národního programu podpory cestovního ruchu Ministerstva pro místní rozvoj ČR, podprogramu Cestování dostupné všem, je místo obohaceno o zázemí pro návštěvníky

zdarma distribuovány tzv. trhací mapy se zákresem výletních cílů a důležitých bodů ve městě.

www.hustopece-city.cz

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Projekt „Křížový vrch má co nabídnout“ byl pořízen za přispění prostředků státního rozpočtu České republiky z programu Ministerstva pro místní rozvoj ČR.

Muzeum Olomouckých tvarůžků

- celoroční provoz
- historie i současnost
- retro Sokolské kino
- interaktivní prvky

otevřeno
7 DNÍ
v týdnu

www.tvaruzky.cz

- kompletní sortiment výrobků A. W.
- sýrové speciality od známých i méně známých menších rodinných firem z tuzemska i zahraničí

Podnikové prodejny A. W.
v Lošticích a Brně

Olomoucká karta – vstup zdarma

Olomouc region Card je turistická karta, která vás opravňuje navštívit zdarma více než 80 nejzajímavějších míst – hrady, zámky, muzea, zoo aj. – v Olomouci, na střední Moravě a v Jeseníkách.

Janský vrch

Díky Olomouc region Card můžete čerpat atraktivní slevy na více než 100 místech, na vstupy do vybraných památek a turistických cílů, do aquaparků a jiných sportovních či relaxačních zařízení, v restauracích a ubytovacích zařízeních. Díky kartě nebudete muset shánět lístky na městskou hromadnou dopravu v Olomouci. Ke každé zakoupené kartě dostanete ZDARMA brožuru – praktického průvodce. V něm získáte informace o atraktivních místech, kde můžete uplatnit Olomouc region Card, včetně kontaktů a otevírací doby. Olomouc region Card zakoupíte u více než 60 prodejců. K dostání je téměř ve všech informačních centrech Olomouckého kraje, ve vybraných turistických cílech a ubytovacích zařízeních. Na výběr jsou dvě varianty délky platnosti karty. Chcete-li strávit v Olomouckém kraji víkend, vyberte si Olomouc region Card 48 hod. Chystáte-li se na delší pobyt, doporučujeme Olomouc region Card 5 dní.

S kartou poznáte všechny krásy
Olomouckého kraje.

www.olomouregioncard.cz

Hrad Bouzov

ZOOLOMOUC

**POKLADNY
JSOU OTEVŘENY**

LEDEN, ÚNOR	9.00 - 16.00
BŘEZEN	9.00 - 17.00
DUBEN, KVĚTEN, ČERVEN, ČERVENEC, SRPEN	9.00 - 18.00
ZÁŘÍ	9.00 - 17.00
ŘÍJEN, LISTOPAD, PROSINEC	9.00 - 16.00

ZOO JE NUTNÉ OPUSTIT DO 2 HODIN PO UZAVŘENÍ POKLADEN.

WWW.ZOO-OLMOUC.CZ

Raďte vstoupit...

Vizualizace brány

Piaristická zahrada spolu s budovou piaristického kláštera je největší a nejvýznamnější nemovitou kulturní památkou ve městě. Po dlouho trvajících a náročných stavebních úpravách budovy kláštera a následné revitalizaci zahrady se tato památka stala chloubou města. Vybízí návštěvníky k odpočinku, relaxaci, poznávání i k zábavě.

Do revitalizovaných piaristických zahrad v Příboře se od podzimu letošního roku dostanete novým vstupem přímo z centra města. Součástí bezbariérového vstupu je i zázemí pro návštěvníky – krytá odpočinková zóna, informační panely, toalety. Projekt propojení piaristických zahrad s centrem města je poslední etapou dlouhodobé rekonstrukce areálu piaristického kláštera a zahrad.

Na spolufinancování této poslední etapy se podílí Ministerstvo pro místní rozvoj ČR dotací z Národního programu podpory cestovního ruchu ve výši 50 % způsobilých výdajů, zbylé prostředky uvolnilo město Příbor z vlastního rozpočtu.

Opravený piaristický klášter a revitalizované zahrady nejsou jedinými atrakcemi v Příboře. Za návštěvu rozhodně stojí celá městská památková

rezervace nebo také rodný dům světově proslulého psychoanalytika Sigmunda Freuda. Příbor si za svou dlouholetou a cílevědomou snahu o obnovu a udržování historického centra i jednotlivých památek vysloužil titul Historické město roku 2015.

Srdečně zveme k návštěvě!

www.turista.pribor.eu/piaristicky-klaster/zahrada-klastera

Největší moravský skalní labyrint

V hlubokých beskydských lesích se ukrývají Pulčinské skály, labyrint rozsetý na úpatí kopce Hradisko, asi půl kilometru od obce Pulčín. Národní přírodní rezervace leží v nadmořské výšce 510–773 m.

Celý komplex tvoří chaoticky naskládané obrovské balvany, které se spojují do skalních řad a stěn, jejichž rozměry (výška 20 m a délka 250 m) však příliš nevyčníknou, protože jsou ukryty v bujně vegetaci. Část skalního masivu je viditelná z protilehlého kopce u vesnice Pulčín. Vstupní branou do areálu je rozcestí turistických cest pod obcí a odtud kolem Ludmiliny skály a Zbojnického kostela stoupá strmá stezka vzhůru do skal. Člověk využíval Pulčiny jako

vhodný úkryt již v 1. tisíciletí před n. l., ve středověku stál na nejvyšším bodě hrad, jehož zbytky lze rozeznat ještě dnes. V 17. a 18. století se ve skalách ukrývali moravští bratři v době svého pronásledování, zbojníci nebo i obyčejní lidé z okolí v čase krutých nájezdů z Uher. Dnes zde hledají úkryt před civilizací především trampové a turisté. Skalní městečko je vhodné pro rodinné výlety v letních i zimních měsících.

-aba-

Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

Když se v Česku řekne skanzen, mnozí si představí právě ten v Rožnově pod Radhoštěm. Nejstarší a největší skanzen ve střední Evropě byl založen v roce 1925 a v jeho třech expozicích, Dřevěném městečku, Valašské dědině a Mlýnské dolině, je rozmístěno téměř 100 památkových objektů.

v říjnu se můžete těšit na bohatý program

3.–6. 10. Týden knihoven (knihovna ve Wikově domě)

besedy, komentované prohlídky nové knihovny

1. 10. Svatováclavské hody (Dřevěné městečko)
nabídka tradičního menu v muzejních hospodách

8. 10. Prameny (Dřevěné městečko)
soutěžní přehlídka dospělých valašských souborů

15. 10. Úroda z polí, zahrad a sadů aneb Valašský hortikomplex (Dřevěné městečko, Janíkova stodola) výstava

21.–22. 10. Všesvatský jarmark (Masarykovo náměstí)
pořad T klubu – kulturní agentury

-red-

Rozptýlené chalupy na Žitkově

Žitkovské bohyně

Vysoko v kopcích Bílých Karpat žily odedávna ženy obdařené výjimečnými schopnostmi. Uměly léčit a pomáhat s kdekým trápením, uměly poradit v nesnázích, ale uměly také uřknout a proklít. Byly to ženy spjaté co nejčastěji s přírodou a pozoruhodnou magií, která má své kořeny v hlubokém dávnověku. Říkalo se jim bohyně a své umění si předávaly z generace na generaci.

Příběh o poslední generaci této tajemné legendy sepsala brněnská spisovatelka Kateřina Tučková ve své knize Žitkovské bohyně. Lidé začali díky této knize tento kraj znovu objevovat. Poslední ze žitkovských bohyň zemřela ve věku nedožitých 96 let v roce 2001. Jmenovala se Irma Gabrhelová a dávné umění čarovat zřejmě definitivně odešlo ze světa společně s ní. Patřila mezi bohyně, které věštily z rozpáleného vosku. Dnes je v Žitkově její chalupa, kterou manželé Mizerovi z Otrokovic koupili, opravili a zpřístupnili veřejnosti. Je zařízená tak, jako by v ní bohyně stále žila. Dřevěná postel, vyšívání peřiny, křížek nade dveřmi, tikající hodiny, svaté obrázky, stará kamna. Energie, kterou v domě léčitelka nashromáždila, je prý cítit pořád.

foto © Wikimedia Commons

<p>... je technickou památkou dlouhou 12 metrů. Byla jím přivedena voda pro zásobárnu baňských a hutních provozů v Horní Blatné. Vede zde naučná stezka umožňující poznat řadu obnovených technických objektů.</p>										
POMŮCKA: TYK	HRANA	1. DÍL TAJENKY	ŘÍMSKÝCH 501	VNITŘNÍ LAT. ZKR.	BRZY	KAM po Česku Kampaň pro občasnou kompetenci	SVAZEK VLASU	IRONIK	SEVEROMO- RAVSKÁ ENERGE- TIKA	ZALOŽENÝ ZKR.
UZNÁNÍ						PRAŽ. SPRÁ- VA SOCIAL. ZABEZPEČE- NÍ ZKR.				
ZAKLÍNĚNÍ SOUPEŘE V BOXU						ROSTLINNÉ MASLO ZA CO				
CHEM. ZN. RADIÁ			DOTAZO- VATEL TUHÝ POD- PALOVAC							
ASOCIACE TENIS. PROFES. ZKR.				OPUŠTĚNÍ TYP VOLKS- WAGENU					2. DÍL TAJENKY	INVESTIČNÍ BANKA ZKR.
TERÉNNÍ VŮZ					PONRAVY HAZARD					
KAM po Česku Kampaň pro občasnou kompetenci	NADPORUČÍK ZKR. DŮLNÍ PŘEDEK					CHEMICKÝ PRVEK KOV ZN. NB PRES				
OCHUTIT SOLI							KULTURNÍ DŮM ZKR. ZNAČKA LYŽÍ			KLOUBNÍ NEMOC
INICIÁLY ZPĚVÁKA KODYMA			MLÁDE OSLA BICYKL					NÁRODNÍ DIVADLO NÁSILNÉ VNIKNU		
JIHO- ASIJSKÝ STROM				CÍRKEVNÍ REFOR- MÁTOR COPAK						
KAM po Česku Kampaň pro občasnou kompetenci	PSOVITÁ ŠELMA	OBCHODNÍ CENTRUM SOUSTAVA KOLES			ZN. SPORT. OBLEČENÍ NÁBYTEK					
OBR						NÁREČNÉ ZKR. LUDOLFOVO ČÍSLO				ŠPRÝM
ORGANIZACE ZAHRAŇNÍ- HO OBCHODU				ZNAČKA KILOPONDU PODLE TOHO			VELKÁ KUCHYŇSKÁ NÁDOBA VŘENÍ			
INICIÁLY SKLADATE- LE UHLÍŘE			PŘED ČASEM INFORMAČNÍ SYSTÉM					PŘEDLOŽKA INICIÁLY MODERÁT. EBENA		
UŽITKOVÁ ROSTLINA						SYMBOL LÁSKY				
ÚZKOST						REPTÁNÍ HOVOR.				

Správné odpovědi a výherci

Soutěže za měsíc září 2016

Celkem došlo 3 548 odpovědí, z toho 3 394 z internetu a 154 dopisů

Hravé vzdělávání v Praze na Letné

otázka 1: a) na Letné

otázka 2: a) Rybářství

otázka 3: a) Pozor, traktor!

odpověď: b) tunel Panenská

soutěžilo: 282 čtenářů; správně 266; špatně 16

výherci: Joanna Glaz, Praha; Drahoslava Havlíková, Dačice; Marie Hrdinová, Praha; Eva Nollcová, Štáhlavy; Blanka Mrkvičková, Hradec Králové; Lubomír Cibulka, Břeclav; Vítězslav Čmelík, Javorník; Ondřej Kubart, Praha; František Krikl, Olomouc; Jiří Teimer, Nová Paka

Rodinný den Dvořákovy Prahy

otázka 1: a) řezníkem

otázka 2: b) ovocnářství a chovu holubů

otázka 3: c) v New Yorku 16. prosince 1893

soutěžilo: 252 čtenářů; správně 244; špatně 8

výherci: Jana Rybářová, Jičín; Dana Kamešová, Humpolec; Miroslav Pokorný, Plzeň

Edice ČT

otázka: Radek Jaroš je slavný český:

odpověď: b) horolezec

soutěžilo: 396 čtenářů; správně 382; špatně 14

výherci: Stanislava Hanáková, Šumperk; Miloslava Jelínková, Zámberk; Hana Johanisová, Praha

Mnichovo Hradiště a okolí

otázka: Patronkou města Mnichovo Hradiště byla:

odpověď: b) sv. Anna

soutěžilo: 339 čtenářů; správně 328; špatně 11

výherci: Jaroslava Štátná, České Budějovice; Vladimíra Krejčí, Brno; Michal Ják, Hořice

Kartografie PRAHA

otázka: Původně měl mlýn holandského typu větrné kolo o čtyřech lopatkách. Po značném poškození větrem dal jeho majitel kolo nahradit tzv. Halladavovou turbínou. Víte, ve které obci se tento jedinečný mlýn nachází?

odpověď: b) Ruprechtov

soutěžilo: 368 čtenářů; správně 324; špatně 44

výherci: Alena Sedlmaierová, Děčín; Jaroslav Franče, Hradec Králové; František Samek, Blížkovice

Zámek Klášterec nad Ohří

otázka 1: b) 1794

otázka 2: b) Jan Brokoff

otázka 3: c) Matěj Kopecský

soutěžilo: 377 čtenářů; správně 223; špatně 154

výherci: Anna Bartáková, Loket; Markéta Fikejzová, Hradec Králové; Hana Medová, Jindřichův Hradec; Daniela Petřilová, Praha; Olga Průchová, Kladno; Eva Samková, Břeclav; Erika Trefná, Lovosice; Ludmila Uhrová, Třebíč; Radek Svoboda, Újezd u Brna; Josef Sotola, Police nad Metují

Navštivte šumperské Muzejíčko

otázka 1: c) car

otázka 2: a) hra

otázka 3: c) Pokémon

otázka 4: b) Hodan

otázka 5: a) potkan

soutěžilo: 219 čtenářů; správně 188; špatně 31

výherci: Viola Čáповá, Česká Skalice; Ivona Jordánová, Jevíčko; Hana Kadlecová, Krásno; Barbora Maňáková, Zlín; Hana Nováková, Pardubice; Danuše Seberová, Bohumín; Marcela Vejborná, Hradec Králové; Jan Bozděch, Klenci pod Čerchovem; Josef Dušek, Polička; Jan Jiříček, Nová Paka

Pevnost poznání v Olomouci

otázka 1: a) v Olomouci

otázka 2: b) dělostřelecký sklad

otázka 3: c) Strážci poznání

soutěžilo: 269 čtenářů; správně 258; špatně 11

výherci: Diana Ciglerová, Plzeň; Henrietta Hýžová, Přelouč; Jana Minaříková, Přerov; Jana Špírková, Olomouc; Ivana Veverková, Hradec Králové; Michaela Žáková, Rosice; Patrik Berger, Brno; Jaromír Havlíček, Sokolov; Karel Nechvátal, Tršice; Milan Novotný, Liberec

Křížovka

... František Ferdinand Kinský...

soutěžilo: 371 čtenářů; správně 368; špatně 3

výherci: Marie Rozzkovcová, Vsetín; Ivo Bayer, Blůvce; Ladislav Vyslouzil, Hořice v Podkrkonoší

Fotohádanka

otázka: Poznáte místo na fotografii?

odpověď: b) Lovosice

soutěžilo: 675 čtenářů; správně 593; špatně 82

výherci: Martina Havlíková, Dačice; Jana Zejdová, Třebíč; Milan Flidr, Lázně Bohdaneč

Všem výhercům srdečně blahopřejeme.

Tajenku křížovky nám

zašlete do 15. října

z www.kampocesku.cz/souteze

nebo na adresu redakce.

Tři autoři správných odpovědí

obdrží mapu věnovanou

vydavatelství

Kartografie PRAHA.

NOVINKA
 V PRODEJI OD 23. ZÁŘÍ 2016 V REDAKCI
 A NA STÁTNÍCH HRADECH KARLŠTEJN A KŘIVOKLÁT

Lucemburkové

Československá obec legionářská a Nadační fond Legie 100 si Vás dovoluji pozvat na unikátní expozici

LEGIO VLAK

VSTUP
VOLNÝ

Prezentace v krajských a okresních městech:
všední dny 8-18 (16) h, víkendy 9-19 (16) h
Od října bude otevřeno pouze do 16 hod!

www.legiovlak.cz

Ostrava	2. - 15. 9.	Prostějov	31. 10. - 6. 11.
Český Těšín	16. - 22. 9.	Přerov	7. - 13. 11.
Opava	23. - 29. 9.	Bruntál	15. - 20. 11.
Hranice	3. - 10. 10.	Krnov	21. - 27. 11.
Olomouc	13. - 28. 10.	Zábřeh	29. 11. - 4. 12.